

SOPIMUS ASIAKAS- JA POTILASTIETOJÄRJESTELMÄSTÄ

Liite B16 Sanasto

12.03.2015 v3.0

Sanasto sisältää lähtökohtaisesti käsitteitä toiminnan näkökulmasta. Mukana olevat yleisemmät käsitteet on kuvattu

Välilehdellä **Apotti-sanasto** on kuvattu Apotin keskeistä sanastoa.

Välilehdellä **Yleisiä sanastoja** on linkkejä sosiaalia- ja terveydenhuollon sanastoihin.

Projektin tunnus
Apotti

Päivä *	Versio *
3/12/2015	3.0

* = Pakollinen

Viimeisin versio:	3.0
--------------------------	-----

Projektin nimi

Vaatusmäärittelyt

Kuvaus *

Tarjouspyynnön liite

VERSIONHISTORIA

Tekijä *
Hanketoimisto

MÄÄRITELMÄ	SELITYS
Adoptioneuvonta	Sosiaalihuollon tehtävä, jossa käsitellään adoption hakijan vanhemmuutta koskevia edellytyksiä, odotuksia, motiveja, taloudellista tilannetta, parisuhdetta ja muita vanhemmuuteen liittyviä tekijöitä. Adoptioneuvonnalla pyritään varmistamaan adoptiolapsen turvallisuus ja etu. Neuvontaa saavat myös raskaana olevat naiset, jotka suunnittelevat lapsensa luovuttamista adoptoitavaksi. Adoptioneuvontaa antavat sekä kunnallinen sosiaali- että muut palveluntuottajat.
Aikaleimat	Konfiguroitavat aikaleimat liittyen eri prosesseihin ja toiminnallisiin kokonaisuuksiin. Esimerkiksi ensihoidon, leikkaushoidon tai päätöksen käsittelyn aikaleimat.
Aikuisterveydenhuolto	Esimerkiksi kansansairauksien ehkäisy, rokotukset, seulonnat, terveysvalmennus.
Ajanvaraus / resurssivaraus	Palvelun toteutukseen liittyvä ajanvaraus, hoidonvaraus tai palvelun toteutuksen ajankohta, jossa palvelu/palvelut, hoito, tutkimus tai toimenpide kiinnitetään asiakkaalle tai potilaalle. Sarja-ajanvarauksessa voidaan varata asiakkaalle/potilaalle samanaikaisesti useita samansisältöisiä käyntejä. Moniajanvarauksessa (prosessiajanvaraus) varataan asiakkaalle/potilaalle samanaikaisesti useita, tietyssä järjestyksessä toteutuvia aikoja. Sarja- ja moniajanvarauksessa yhden ajanvarauksen muutos vaikuttaa muihinkin. Moniresurssiajanvarauksessa voidaan varata asiakkaalle/potilaalle aika usealle ammattilaiselle samanaikaisesti (mm. ryhmävastaanotolle). Samanaikaisesti voidaan varata muita resursseja mm. tiloja, laitteita tms. Ryhmäajanvarauksessa varataan usealle asiakkaalle/potilaalle aika yhdelle tai useammalle ammattilaiselle.
Ajurit	Ulkoiset toimintaympäristön tekijät, jotka vaikuttavat toimintaan tai sen tavoitteisiin (erityisesti kontekstitaan tarkastelu), kuten lainsäädäntömuutokset, markkinoiden tai palvelujen kysynnän kehitys, mille ei tunnistettavissa sisältöä omistajaa.
Aktiviteettikaavio	Kaaviotyppi, joka on tarkoitettu erityisesti aktiviteettien, kuten työnkulujen, liiketoimintaprosessien sekä rinnakkaisia toimintoja sisältävien järjestelmien sekä niiden välisten suhteiden sekä UML versiossa 2 prosessien kuvaamiseen.
Aliprosessi	Aliprosessi (esim. yksittäinen SOA-palvelu) on pääprosessin osa. Vertaa Osaprosessi- käsite.
Alueellinen yhteisrekisteri	Alueellinen yhteisrekisteri (sairaanhoitopiiriin yhteinen potilastietorekisteri) on rekisteri, joka on sairaanhoitopiiriin alueella olevien julkisen terveydenhuollon rekisterinpitäjien potilastietorekisterien kokonaisuus.
Ammattikäyttäjät, ammattilaiskäyttäjät	Sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö, joka käyttää asiakas- ja potilastietojärjestelmää tai kutsuvaa sovellusta. Katso myös kohta käyttäjät.
Apotti Avoin Palvelurajapinta (AAP):	On Järjestelmän avoin palvelurajapinta, joka mahdollistaa kolmannen osapuolen toteuttaman sovelluksen tietoturvallisen ja tapauskohtaisesti konfiguroitavissa olevan yhteyden Järjestelmän tietoihin tai palveluihin.
Arkkitehtuuri	Arkkitehtuurilla tarkoitetaan kokonaisuuden ja sen osien rakennetta ja osien välisiä suhteita, sekä periaatteita ja suuntaviivoja niiden suunnitteleminen ja kehittäminen.
Arkkitehtuurikehys	Jäsenmalli, jonka mukaan organisaation rakenteita jäsenetään, hallitaan ja kehitetään. Se kuvaa käytettävät arkkitehtuurin näkökulmat ja tasot.
Arkkitehtuurimenetelmä	Toimintamalli, jonka avulla kehitetään suunnitelmallisesti ja systemaattisesti arkkitehtuurikonaisuutta tai sen rajattua osaa.
Arkkitehtuurin hallintamalli	Arkkitehtuurin hallintamalli käsittää roolin ja vastuuden määrittely, organisoiminen sekä johtamisen ja hyödyntämisen prosessit (ohjausmalli) sekä toimintamallin (arkkitehtuurimenetelmä). Arkkitehtuurin hallintamallia noudattaen hallinnon toimijat kehittävät, hyödyntävät ja ylläpitävät arkkitehtuuria sekä virasto- ja hallinnonalatasolla että koko hallinnon organisaation tasolla.
Arkkitehtuurinäkökulma	Arkkitehtuuria suunnitellaan eri näkökulmista niitä tilanteen ja suunniteltavan kohteen mukaisesti painottaen. Suunnittelu voi keskittyä vain yhteen näkökulmaan tai yhdistää useamman näkökulman. Arkkitehtuurinäkökulmat ovat toiminta-arkkitehtuurin näkökulma, tietoarkkitehtuurinäkökulma, tietojärjestelmäarkkitehtuurin näkökulma ja teknologia-arkkitehtuurin näkökulma.
Arkkitehtuuriperiaate	Periaate tai linjaus, jolla ohjataan kehittämistä tavoitteellisesti linjausten mukaisiin arkkitehtuuriratkaisuihin. Arkkitehtuuriperiaatteet ovat linkki organisaation strategisten tavoitteiden ja visioiden sekä toimien ja toimien sekä kehittämistä ohjaavien arkkitehtuurien välissä.
Arkkitehtuurivitekehys	Kts. arkkitehtuurikehys
Asiakas ja potilas	Asiakaslaisissa määritelty sosiaalihuoltoon haakeva tai käytävä henkilö, ja vastaavasti myös potilaslaissa on määritelty, että potilas on terveyden- ja sairaanhoitopalveluja käyttävä tai muuten niiden kohteena olevaa henkilöä
Asiakas-/potilasportaali	Apottiin sisältyvä asiakkaalle/potilaalle suunnattu asiointipalveluympäristö.
Asiakas/potilastietojärjestelmä	Järjestelmä, joka on tarkoitettu potilaiden terveyteen ja hoitoon liittyvän tiedon tallentamiseen, käsittelyyn ja hallintaan. Järjestelmässä tieto kirjataan sähköisesti ja tieto on siirrettävissä sähköisesti organisaatiosta toiseen.
Asiakas/potilastietojärjestelmät; ydinjärjestelmä, erillisjärjestelmä	Laajassa merkityksessä potilastietojärjestelmällä tarkoitetaan kaikkia potilaan hoidon (tai sen osa-alueiden) tuottamiseen ja dokumentointiin käytettäviä tietojärjestelmiä, joissa käsitellään potilaan hoitotietoja. Se on yleisnimitys ohjelmistoille, joiden avulla tuotetaan ja hyödynnetään yksittäisten potilaiden tiedontietoaan liittyvää tietoa. Suppeammassa merkityksessä potilastietojärjestelmällä tarkoitetaan usein ydinjärjestelmää eli terveydenhuollon organisaation operatiivista tietojärjestelmää, johon on yleensä toteutettu tai integroitu kiinteästi potilashallinnon ja potilaskertomuksen osuudet. Ydinjärjestelmä sisältää yleensä potilaan hoitoprosessiin liittyvät potilashallinnon merkinnät. Muista mahdollisista järjestelmistä puhutaan erillisjärjestelminä. Potilaskertomusjärjestelmäksi kutsutaan tietojärjestelmää, jonne potilaan hoidosta tehdään merkintöjä ja joka muodostaa varsinaiset arkistoitavat asiakirjat.
Asiakaskäyttäjät	Kutsuvaa sovellusta tai Apotin asiakasportaalia käyttävät asiakas/potilas.
Asiakasprosessi	Prosessi, jossa kuvataan asiakkaalle annettava palvelu. Lähellä ydinprosessia joissakin tapauksissa.
Asiakastieto, asiakastiedot	Asiakkuuteen liittyvät tiedot. Apotti-määrittelyssä viitataan erityisesti sosiaalihuollon asiakkuustietoihin. Vastaavasti terveydenhuollon asiakastietoihin viitataan termillä potilastiedot.
Asiakastodennus, käyttäjän todennus	Asiakkaan/potilaan tunnistautuminen. Apotin toiminnallisuus asiakas-/potilaskäyttäjien todentamiseen mm. asiakas/potilasportaalia varten.
Asiakirja	Asiakirja on tunnistella yksilöity tekninen tallenne, johon on koottu virallinen asiakirjallinen tieto
Asiakirjahallinta	Asiakirjahallinta-termiä käytetään, kun viitataan asiakirjojen hallintaprosesseihin. Asiakirjahallinta tarkoittaa asiakirjojen elinkaaren hallintaa ja siihen kuuluvia prosesseja riippumatta siitä, missä asiakirjan elinkaaren vaiheessa niitä suoritetaan ja kuka vastaa niiden suorittamisesta.
Asiakirjahallinto	Asiakirjahallinto-käsitettä käytetään silloin, kun sillä viitataan hallinnon osa-alueeseen, joka vastaa asiakirjojen hallintaprosessien ohjauksesta ja valvonnasta asiakirjat tuottaneessa organisaatiossa.
Asiakirjojen haku ja purku	Muodostaa tarvittavat palveluympäristöt (mukaan lukien tarvittavat asiayhteys- ja suostumusvarmistukset sekä yhteys palvelutapahtumaan) asiakirjojen hakemiseksi KanTa-arkistosta tai muusta tietovarannosta. Suorittaa asiakirjojen haun ja palauttaa tulokset (asiakirjat) haun käynnistäjälle.
Asiakirjojen muodostus	Muodostaa valmiista merkinnöistä asiakirjoja, muodostaa asiakirjojen metatiedot, mukaan lukien palvelutapahtumatiedot ja säilytysaikatiedot.
Asiakkaan ja potilaan perustiedot	Asiakkaan/potilaan perustiedot käsittävät asiakkaan/potilaan yksilöintitiedot ja yhteystiedot. Tietoja käytetään asiakkaan/potilaan identifioimiseen sekä yhteydenpitoon potilaan kanssa. Asiakkaan/potilaan yksilöintitiedot koostuvat etunimestä, sukunimestä, nimihistoriasta, henkilötunnuksesta, väliaikaisesta henkilötunnuksesta, syntymäajasta, kuolinajasta ja sukupuolesta. Yksilöivät tekijä on henkilötunnus. Potilasasiakirja-asetuksen mukaan minimiedot ovat potilaan nimi, syntymäaika ja henkilötunnus. Apotin tapauksessa tämä sisältää myös kaikki VRK-järjestelmän ulkopuoliset asiakas-/potilaskohtaiset tiedot kuten muut lähiomaiset kuin nimetty yhteyshenkilö.
Asiakkuuden hallinta	Henkilöasiakkaiden asiakkuuteen liittyen palvelu- ja terveydenhuoltospesifisten tietojen hallinta
Asiallisen yhteyden todentaminen	Asiallisen yhteyden todentamisella tarkoitetaan tietoteknisiä tarkistuksia, että salassa pidettäviä tietoja käsittelevällä henkilöllä on työtehtäviensä takia asiallinen syy käsitellä potilaan tietoja.
Asianosainen	Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, johon asiassa annettava päätös kohdistuu tai jonka oikeuteen, etuun tai velvollisuuteen päätös vaikuttaa.
Asiantuntijatyön prosessi	Prosessi, jonka vaiheiden järjestys tai sisältö perustuu tyypillisesti jossain vaiheessa prosessia asiantuntijan hiljaisen tiedon tai kokemuksen hyödyntämiseen ja asiantuntijuuteen, jota on vaikea automatisoida. Usein dynaaminen.
Asiointialusta	Sähköinen palvelualusta, jonka päälle erilaisia sähköisiä palveluja voidaan rakentaa. Sähköisen asiointin alusta koostuu teknisestä infrastruktuurista, asiointipalvelujen kehitysovälineistä, sekä yhteiskäyttöisistä palveluista.
Asiointitili	Kansalaisille tarkoitettu palvelu sähköiseen asiointiin julkishallinnon kanssa.
Asumispalvelu	Asumispalvelut ovat sosiaalihuoltolain mukaisia sosiaalipalveluja, joiden järjestämisestä vastaa kunta. Asumispalvelut on tarkoitettu henkilöille, jotka erityisesti syytä tarvitsevat apua tai tukea asumisensa järjestämiseen. Asumispalveluja järjestetään myös vammaispalvelulain perusteella.
Asynkroninen kutsu	Pyynnö, johon liittyvää palautettavaa sisältöä ei saada välittömästi pyynnön yhteydessä, vaan myöhemmin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi siten, että vastauksena pyyntöön palautetaan URL-osoite, josta sisältö on haettavissa.

Automatisointi	Manuaalisten työvaiheiden tuottaminen tietoteknologian avulla.
AV-materiaali	Asiakkaan/potilaan hoitoon tai muihin kokonaisuuksiin kuten ohjeistuksiin liittyvä audiovisuaalinen materiaali
AvoHilmo-opas	http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90807/URN_ISBN_978-952-245-765-3.pdf?sequence=1
Avoim määrittely	Dokumentoitu määrittely (esim. tietorakenteen), joka on vapaasti käytettävissä ja ilman erillistä korvausta luovutettavissa kolmansille osapuolille (esim. sovelluskehittäjille).
Avoim palvelukeskeinen arkkitehtuuri	Arkkitehtuuritason suunnittelutapa, jolla eri tietojärjestelmien toiminnot ja prosessit on suunniteltu toimimaan itsenäisinä, avoimina ja uudelleenkäytettävänä palveluina. Näitä palveluita tulisi pystyä aina käyttämään avoimien standardoitujen rajapintojen kautta. Avoimen palvelukeskeisen arkkitehtuurin avulla pyritään aikaansaamaan erilaisten tietojärjestelmien joustava ja tuote- ja teknologiarippumaton yhteentoimivuus. Arkkitehtuuri on vapaasti saatavissa ja käytettävissä ja sen palveluiden yhteistoiminta pohjautuu rakenteellisiin ja järjestelmäriippumattomiin palvelukuvauksiin.
Avoim rajapinta	On Järjestelmän avoim rajapinta, jonka määritykset ja käyttöoikeus on Asiakkaalla tai luovutettavissa Asiakkaan hyväksymälle kolmannelle osapuolelle.
Avoim standardoitu tietorakenne	Kuvattu ja avoimesti saatavilla ja hyödynnettävissä oleva vakioitu rakenne ja ominaisuus, jonka mukaisesti tieto tallennetaan tietoteknisesti.
Avoim tietomalli	Kuvaa tietoa ja tietojen välisiä suhteita ja on vapaasti saatavissa ja käytettävissä.
Avopalvelu, avohoitopalvelut	Avohoitopalveluja annetaan potilaan/asiakkaan kotona, sairaalan tai terveyskeskuksen poliklinikoilla/vastaanoitoilla tai muissa yksiköissä.
CAPTCHA	akronyymi lauseesta "Completely Automated Public Turing test to tell Computers and Humans Apart". Katso selitys Kuvavarmennus-menetelmä.
CCD	Continuity of Care Document. Käyttö: Omien tietojen siirto terveystalioon tai muuhun sovellukseen.
CDA	CDA eli Clinical Document Architecture on HL7:n määrittelemä potilasasiakirjan rakenne. CDARakenne
Delegointi	Suoritettavan asian siirtäminen toiselle taholle tai henkilölle.
DICOM	DICOM on lääketieteellisen kuvantamisen tarpeisiin kehitetty standardi. Digitaalisessa muodossa olevaa kuvantamistietoa käsitellään DICOM-laitteilla joita ovat esimerkiksi sairaaloiden röntgenosastoilla käytettävät modalityt. DICOM on tärkeä standardi myös digitaalisten kuva-arkistojen (PACS, Picture Archiving and Communication system) ja röntgen-osastojen toiminnanohjausjärjestelmien (RIS, Radiology Information System) toiminnassa.
DRG	DRG (Diagnosis Related Groups) on luokittelujärjestelmä, joka ryhmittelee potilaat pääasiallisen taudin, mahdollisten kirurgisten toimenpiteiden, iän, samanaikaisten muiden sairauksien tai muiden hoidon vaativuuteen vaikuttavien tekijöiden mukaan noin viiteensataan eri ryhmään. DRG:tä käytetään mm. sairaaloiden toiminnan vertailun ja laskutukseen.
Dynaaminen prosessi	Prosessi, jonka vaiheet tai niiden järjestys eivät ole tarkalleen etukäteen määritettyjä, prosessin osat voivat olla suunnilleen samoja, mutta suoritustajajärjestys vapaampi.
eAMS	Sähköinen arkistonmuodostussuunnitelma. eAMS:ssa on otettu huomioon erityisesti sähköiset aineistot ja se sisältää yksityiskohtaisempia ohjausmekanismeja kuin AMS. Tietojärjestelmänä eAMS:sta käytetään nimeä tiedonohjausjärjestelmä.
Ei-toiminnalliset vaatimukset	Määrittelee rajoitukset ja reunaehdot toiminnallisille vaatimuksille. Ei-toiminnalliset vaatimukset eivät liity suoraan palveluihin vaan kertovat, mitä ehtoja järjestelmän on täytettävä, jotta toiminnalliset vaatimukset voidaan toteuttaa. Esim: vasteaikavaatimus ja saumattomuus.
Ensihoito	Ensihoito on lääkinällisen pelastustoimen palvelu: asianmukaisen koulutuksen saaneen henkilön tekemä tilanteen arviointi ja välittömästi antama hoito, jolla sairastuneen tai vammautuneen potilaan elintoiminnot pyritään käynnistämään, ylläpitämään ja turvaamaan tai terveydentilaa pyritään parantamaan perusvälineillä, lääkkeillä tai muilla hoitotoimenpiteillä.
Ensimmäinen yhteydenotto	Yhteydenotto terveyspalveluihin, joka aloittaa klinisen prosessin.
Erikoissairaanhoito	Erikoissairaanhoito on porrastetun terveydenhuoltojärjestelmän erikoislääkärihoitoinen toinen kerros, jolle hoitoon pääsy edellyttää pääsääntöisesti lääkärin lähetettä kiireellisiä tapauksia lukuun ottamatta. Erikoissairaanhoitolla tarkoitetaan erikoislääkäreiden johtamaa osaa terveydenhuollosta (pois lukien eräät perusterveydenhuollon erikoislääkärihoitoiset yksiköt). Erikoissairaanhoiton piiriin kuuluu sairauksien tutkimisen ja hoidon lisäksi myös ennalta ehkäiseviä ja kuntouttavia toimintoja.
Erillisrekisteri	Fyysisesti (tai loogisesti) erillinen tietovaranto, joka on perustettu tietyn toiminnallisen tarpeen täyttämiseksi, yleensä tutkimus- tai tilastointitarkoituksiin.
Erytisyjärjestelmä	Ydinjärjestelmää täydentävä ja siihen integroitava erityistoiminnallisuus
Erytistason palvelut	Sairaanhoitopiirin kuntayhtymien yliopistollisissa ja muissa keskussairaaloissa tarjoamia laajan väestöpohjan keskitettäviä palveluja. Myös kehitysvammahuollon kuntayhtymien tarjoamat ja jotkut päihdehuollon palvelut kuuluvat tähän ryhmään
Erytistason päivistyspalvelu	Ilman ajanvarausta tapahtuva äkillisen terveysongelman tutkimus- ja hoitopalvelu joka on järjestetty erikoisalakohtaisesti
Erva / Erytisyvastuualue	Nykyisin: Sairaanhoitopiirit muodostavat hallinnollisesti viisi erityisvastuualueita. Erytisyvastuualueen sairaanhoitopiirit keväät keskenään terveydenhuoltolain mukaisen erikoissairaanhoiton järjestämispöytäkirjan. Kullakin erityisvastuualueella on lääkärikoulutusta antava lääketieteellinen tiedekunta ja yliopistollinen keskussairaala: HYKS, KYS, TaYS, TYKS, OYS). Erva-alueilla ei ole sosiaalihuollon tehtäviä. Kunta-sote -koordinaatioryhmän linjaus: Erva on sote-alueiden yhteistyöelin (viisi kappaletta), jonka hallintamalli on kuntayhtymä. Jokainen sote-alue kuuluu ervaan. Uuden sote-ervan keskeisenä tehtävänä on turvata yhdenvertaisuus keskitettävissä palveluissa ja ohjata voimavaroja tarkoituksenmukaisesti niin, että vältetään palvelujen päällekkäisyydet ja kilpavarustelu. Erytisyvastuualueilla on myös sosiaalihuollon tehtäviä. Sote-alueiden pitää sopia järjestämispöytäkirjalla siitä, miten lakisäätöinen erva-alueen yhteistyö toteutetaan.
Etäkonsultaatio	Reaaliaikainen etäkonsultaatio (pikaviestintä, puhe- ja videoneuvottelut)
Fraasi	Valmis teksti, jota voidaan käyttää osana tuotettavaa tekstiä, esim. osana sosiaalihuollon päätöksen perustelutekstiä.
Haku	Tietojen haku Apotista AAP:n kautta
Hakumoottori	Hakumoottori etsii sille annettujen hakuohjeiden mukaisia tietoja, määritteliä tai tietokokonaisuuksia yhdestä tai useammasta tietovarannosta ja palauttaa vastauksen hakujen määrittelemässä muodossa
Hallinnolliset tiedot	Laskutukseen ja tilastointiin liittyviä tietoja, jotka eivät suoranaisesti liity asiakkaan/potilaan hoitoon. Esim. ilmoittautumiseen liittyviä tietoja.
Henkilö- ja yhteystietojen hallinta	Henkilöasiakkaiden palvelu- ja toimialariippumattomien henkilö- ja yhteystietojen hallinta.
Henkilökohtainen työjono	Muistilista/työlista toimii työjonoa, jonne organisaation tai käyttäjän aikataulutetut ja aikataulutettomat työtehtävät ohjataan.
Henkilörekisteri	Henkilörekisterillä tarkoitetaan käyttötarkoituksensa vuoksi yhteenkuuluvista merkinnöistä muodostuvaa henkilötietoja sisältävää tietojoukkoa, jota käsitellään osin tai kokonaan automaattisen tietojenkäsittelyn avulla taikka joka on järjestetty kortistoksi, luetteloksi tai muulla näihin verrattavalla tavalla siten, että tiettyä henkilöä koskevat tiedot voidaan löytää helposti ja kohtuuttomitta kustannuksilla.
Henkilöstöhallinnon järjestelmä	Henkilöstöhallinnon järjestelmät sisältävät päivittäistä ja operationaalista toimintaa tukevia toimintoja, kuten henkilötietojen ylläpito, palkanlaskenta, työajanseuranta ja osamisenhallinta. Henkilöstöhallinnon järjestelmän rekisterinpitäjänä toimii työnantaja, joka kerää henkilötietoja tiettyä käyttötarkoitusta varten ja vastaa keräämiensä henkilötietojen käsittelystä.
Henkilötiedot	Henkilötiedoissa ovat yksittäiseen henkilöön liittyvät tiedot
Herätteet ja hälytykset, muistutukset	Järjestelmään kirjattuun tietoon pohjautuvat hälytykset kuten esimerkiksi lääkeaineinteraktiot tai riskitietoihin pohjautuvat hälytykset. Asiakkaan/potilaan välillään perusteella asiakkaalle/potilaalle tietojärjestelmän automaattisesti lähetettävät herätteet/muistutukset esim. ajanvarauksesta, otettavista lääkkeistä, palutettavista lomakkeista.
HL7 CDA R2	HL7 Clinical Document Architecture, release 2. Käyttö: Omien tietojen siirto terveystalioon tai muuhun sovellukseen.
HL7 PHMR	HL7 Personal Healthcare Monitoring Report. Käyttö: Omahoitoon liittyvien seurantatietojen vienti Apottiin.
Hoidollisten avaintietojen ylläpito	Voimassa olevan lääkityksen, diagnoosilistan ja riskitietojen ylläpito
Hoidon kiireellisuuden ensiarvio	Päivistyspoliklinikalle saapuvalla potilaalla tehtävä hoidon kiireellisuuden ensiarvio. Hoidon kiireellisuuden arviosta voidaan käyttää myös termejä hoidon kiireen arvio tai hoidon kiireellisyysarvio.
Hoidon tarpeen arvio	Hoidon tarpeen arvio sisältää arvion siitä, tarvitseeko potilas päivistyshoitoa, muuta kiireellistä hoitoa, kiireetöntä hoitoa tai ei hoitoa lainkaan.
Hoidon tarve	Yhdestä tai useammasta potilaan tunnistamasta terveysongelmasta muodostuva kokonaisuus

Hoidon tavoite	Muutos potilaan terveydentilassa, johon potilaan ja terveydenhuollon ammattihenkilön yhdessä sopimalla hoidolla pyritään.
Hoito	Ne potilaan ja terveydenhuollon toimet, jotka tähtäävät potilaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja ylläpitoon tai hänen terveydentilaansa koskevien ongelmien tutkimiseen, lievittämiseen tai poistamiseen.
Hoito/palvelujakso	Hoito/palvelujakso on ajanjakso, jonka asiakas/potilas on kirjattuna avo- tai laitoshoidon saajaksi.
Hoito- ja palvelusuunnitelma	ks. Palvelusuunnitelma
Hoito- ja toimintaprotokollat	Moniammatillinen yksityiskohtainen säännöstö, jolla standardoidaan tietyn palvelutarpeen toteutusta tai taudin hoitoa. Haluttuun hoito- tai palveluprosessiin ohjaavat protokollat. Protokollat voivat ilmetä esim. suosituksina jatkohoitoapaikasta tai tiettyyn diagnoosiin liittyvistä tutkimuksista, tehtävistä tai toimenpiteistä.
Hoitokokonaisuus	Hoitokokonaisuudella tarkoitetaan potilaan koko hoitoprosessia yhden rekisterinpitäjän /organisaation hoitovastuulla ja organisaation yhdellä tai useammalla erikoisalalla. Hoitokokonaisuuteen kuuluvat kaikki potilaan vuodeosastohoitojaksot, avohoitokäynnit, tutkimukset ja toimenpiteet sekä muut hoitopalvelut (suoritteet), jotka tarvitaan potilaan tietyn, nimetyn terveysongelman ratkaisemiseksi. Hoitokokonaisuus ei ole aikasidonnainen. Hoitokokonaisuus alkaa lähteen saapumisesta toimintayksikköön tai kun potilas tulee ilman lähetettä päivystykseen tai organisaation muuhun yksikköön. Lääkäri ottaa kantaa lähetteeseen ja tekee hoitosuunnitelman jatkotoimista käynnistäessään potilaan hoidon tarpeen arvioinnin.
Hoitosuhde	Tiettyyn hoitovastuuseen liittyvä asiakkaan ja hoitoa antavan sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön välinen vuorovaikutussuhde, jolla on tietty alku- ja loppu-aika.
Hoitosuunnitelma	Asiakirja, jossa kuvataan hoitotoimintojen suunniteltu toteutus ja joka perustuu potilaan terveydentilasta tutkimalla saatua tietoa ja siitä syntyneeseen diagnoosiin.
Hoitotieto	Potilasta koskeva tieto, joka sisältyy potilaslaissa tarkoitettuun potilasasiakirjaan.
HTTP	Hypertext Transfer Protocol. Käyttö: Tiedonsiirto
ICPC-2	Kansainvälisen ICPC-2:n suomen- ja ruotsinkielille käännetty versio, jota käytetään voidaan käyttää perusterveydenhuollossa ICD-10:n sijasta ja rinnalla. Käytetään Suomessa ensisijaisesti terveysongelmien, käyntisyiden/diagnoosien kirjaamisessa, maailmalla myös potilaan omien hoitoon hakeutumisen syiden kirjaamisessa.
IHE	IHE on USA:n radiologian yhteisöstä alkunsa saanut integrointikonsepti, joka on levinnyt laajalti myös Eurooppaan ja radiologian ulkopuolelle. IHE määrittelee integrointiprofiileja terveydenhuollossa käytössä oleviin työkulkuihin
Ikääntyneiden palvelut, vanhuspalvelu, vanhustenhuolto	Sosiaalihuollon tehtävä, jossa tarkoituksena on tukea ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista sekä parantaa iäkkään henkilön mahdollisuutta saada laadukkaita sosiaali- ja terveyspalveluja sekä ohjausta muiden tarjolla olevien palvelujen käyttöön yksilöllisten tarpeittensa mukaisesti ja riittävän ajoissa silloin, kun hänen heikentynyt toimintakykynsä sitä edellyttää. Ikääntyneiden/vanhuspalvelujen palvelutehtävästä ei säädetä sosiaalihuollon erityislaitilla, vaan se sisältyy sosiaalihuoltolain perusteella järjestettäviin palveluihin
Ilmoitukset viranomaisille	Ilmoituksiin kuuluu erilaisia järjestelmässä tuotettavia tai sen tietojen perusteella automaattisesti eteenpäin toimitettavia ilmoitustietoja. Mm. avohoidon toiminnasta kerätään tapahtumatason tietoja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) valtakunnalliseen hoitoilmoitusrekisteriin, AvoHILMOon. AvoHILMOon toimitetaan nk. Hoitoilmoitustiedot eli mm. käyntitiedot, hoidon tarpeen arviointitiedot, lääkitys ja rokotustiedot jne. Ilmoituksina käsitellään myös mm. ilmoitukset syntyneistä lapsista THL:lle, syöpäilmoitukset, implantti-ilmoitukset sekä tartuntatauti-ilmoitukset.
Informointi	Asiakasta/potilasta on informoitava tietyissä tilanteissa, esimerkiksi sähköisen lääkemääräyksen käytöstä tai viranomaisen tulee informoida asiakasta/potilasta henkilötietoja kerätessään
Integraatiopalvelu	Integraatiopalvelu on palveluväylästä ja tähän liittyvistä palveluista koostuva kokonaisuus, jota käytetään tietojärjestelmien ja palveluiden integroimiseen. Sisältää tyypillisesti mm. sanomien reitityksiin, viestinvälitykseen ja muunnoksiin liittyviä palveluja ja voi sisältää myös turvallisuus- ja prosessinhallintapalveluja.
Isyyden selvittäminen	Sosiaalihuollon tehtävä, jossa tavoitteena on hankkia isyyden vahvistamiseen tarvittavat tiedot, jos lapsen isä ei tunnusta isyyttään ja äiti on nostonan kanteen isyyden vahvistamiseksi
IT-järjestelmä	IT-järjestelmällä tarkoitetaan organisaation koko teknistä järjestelmää sisältäen laitteistot, tietoverkot sekä ohjelmistot. Vrt. Tietojärjestelmä.
Itsehoito	Omahoitoa, joka tapahtuu hoitosuhteen ulkopuolella (ennen hoitoon hakeutumista).
Itsenäistymisvarat	Lastensuojelulain mukainen toiminta, jossa kunta varaa lapsen sijoituskustannuksiin peritystä saamisista tietyn määrän kalenterikuukausittain lapsen ja nuoren itsenäistymisvaroiksi yleensä pankkitilille, johon kunnalla on hallinto-oikeus.
JHS	Julkisen hallinnon suositukset. www.jhs-suositukset.fi .
JHS 152 Prosessien kuvaaminen	Prosessien kuvaamista ohjaava suositus, jossa prosessit jaetaan neljään kuvaustasoon (prosessikartta, toimintamalli, prosessin kulku ja työnkulku). Prosessin mallinnuksessa sovelletaan OMG:n (Object Management Group) BPMN-määritystä (Business Process Modeling Notation), joka määrittelee kuvauksessa käytettävät symbolit.
JHS 159, ISO OID	Kansainvälisesti vain yhteen kohteeseen liitettävä numeroiden ja pisteiden muodostama merkkijono, joka yksilöi kyseisen kohteen yksiselitteisesti ISO/IEC 88241:2008 standardin mukaisessa yksilöintijärjestelmässä.
JHS 179 ICT-palvelujen kehittäminen: Kokonaisarkkitehtuurin kehittäminen	Suositus, jossa määritellään menetelmä, jolla organisaation kokonaisarkkitehtuuri suunnitellaan sekä annetaan suositukset kokonaisarkkitehtuurin eri osaluoiden kuvausten laatimisesta.
Jonojen hallinta	Jonossa olevien tilausten hallinta
Jononhallinta	Jonossa olevien hoito- ja palvelupyyntöjen hallinta.
Järjestelmäkokonaisuus:	Ydinjärjestelmästä, sen sisältämistä mahdollisista osajärjestelmistä ja niitä täydentävistä erityisjärjestelmistä muodostuva asiakas- ja potilastietojärjestelmäkokonaisuus
Järjestelmävaatimus	Ilmaisee mitä, millä ehdoin ja kuinka hyvin järjestelmän on tehtävä (jotain) tai millainen sen on oltava (reunaehto) sidosryhmien tarpeiden tyydyttämiseksi.
Järjestämisvastuu	Järjestämisvastuulla tarkoitetaan oikeudellista vastuuta siitä, että lailla säädetty palvelut ja velvoitteet tulevat säännösten mukaisesti hoidetuiksi. Järjestämisvastuussa oleva kunta tai muu toimija vastaa siitä, että ihmiset saavat tarvitsemansa palvelut laadukkaasti ja oikea-aikaisesti.
KanSa	Viranomaishallintaan perustuva tietovaranto KanSa kokoaa sosiaalihuollon asiakastiedot yhteen tietovarantoon. Kaikki työntekijöiden asiakasta koskevat kirjaukset tallennetaan asiakastietojärjestelmästä KanSaan. Vastaavasti tiedot KanSasta saadaan asiakastietojärjestelmien kautta sinne, missä palveluja annetaan.
Kansalaiselle tarjottavat asiointipalvelut	Kansalaiselle tarjottavia erilaisia palveluita, joita voidaan käyttää verkossa. Palvelut voidaan rakentaa asiointialustalle tai jollekin vastaavalle tai ne voivat olla osa jotain tietojärjestelmää.
Kansalaisen tunnistaminen (VETUMA)	Julkishallinnon yhteinen verkkotunnistamisen ja -maksamisen palvelu (VETUMA) toimii osoitteessa tunnistus.suomi.fi . Palvelun avulla kansalaisen on mahdollista tunnistautua ja maksaa sähköisesti kaikissa niissä asiointipalveluissa, joihin palvelu on liitetty.
Kansalaiskäyttäjä	Kansalainen, joka käyttää asiakas- ja potilasportaalia.
Kansallinen palveluväylä	Kansallinen palveluväylä on tiedonvälityskonsepti, jossa eri toimintaympäristöjen palveluiden tarvitsema tieto on saatavilla dokumentoitujen käytettävissä olevien rajapintojen yli kaikille tietoa tarvitseville palveluille. Kukin palveluväylään liitetty järjestelmä hallitsee omia tietojaan sekä vastaa siitä, että muiden tarvitsemat tiedot ovat saatavissa välitysalustan kautta ottaen huomioon tietojen käyttöön liittyvät mahdolliset rajoitukset.
KanTa, KanTa-palvelu	Palvelu, joka koostuu valtakunnallisesta potilastietoarkistosta ja siihen liittyvistä valtakunnallisista palveluista
KanTa-liittyjä ja liittyvä organisaatio	Laissa mainittu organisaatio, joka ryhtyy käyttämään KanTa-palveluja. Kaikkien KanTa-palveluihin liittyvien organisaatioiden ja näiden mukana liittyvien palveluyksiköiden ja sivuapteekkien pitää olla rekisteröitynä THL:n ylläpitämään valtakunnalliseen koodistopalveluun terveydenhuollon organisaatiorekisteriin (THL – SOTE-organisaatiorekisteri) tai apteekkirekisteriin (Fimea – apteekkirekisteri).

KanTa-liityntäpiste	KanTa-liityntäpiste on julkisen internetin tai suljetun asiakasverkon tietoliikenneosoitteen ja palvelinvarmenteen yhdistelmä. KanTa-liityntäpisteen ja KanTa-palvelujen välille muodostetaan salattu ja tunnistettu tietoliikennenyhteys Valviran myöntämän palvelinvarmenteen avulla. Jokaisella liityvällä organisaatiolla on vähintään yksi KanTa-liityntäpiste, joka voi olla toteutettu organisaation omana toimintana tai toisen organisaation toteuttama.
KanTa-välittäjä ja välittäjä	Välittäjällä tarkoitetaan terveydenhuollon organisaation tai apteekin KanTa-liityntään toteuttamisessa käyttämää palveluntarjoajaa, jolla on tässä roolissa mahdollisuus nähdä salaamattomia potilastietoja, esimerkiksi ylläpitotoimien yhteydessä. Valviran palvelinvarmenteella toteutettava TLS-salattu yhteys muodostetaan välittäjän ja KanTa-palvelujen välille. Välittäjäksi ei määritellä organisaatiota, joka toimii ainoastaan TLS-salatussa tietoliikenteen reitittäjänä eikä voi nähdä salaamattomia potilastietoja. Välittäjän erityistapaus on organisaatio, joka on itse KanTa-liityntä, esimerkiksi sairaanhoitopiiri tai sen liikelaitos. Välittäjät voivat muodostaa keskenään alihankintakehityksiä. Sen välittäjän, jonka nimissä Valviran palvelinvarmenteen, pitää olla sopimus-suhteessa terveydenhuollon organisaation tai apteekin kanssa. Jos välittäjä toteuttaa liityntäpisteen palvelut usealle KanTa-liityvälle, hankitaan liityntäpisteen palvelinvarmenteen yleensä välittäjän nimiin.
KanTa-välittäjärekisteri	KanTa-välittäjärekisteriin kootaan tiedot palveluntuottajista, jotka eivät ole terveydenhuollon organisaatioita tai apteekkejä, mutta joilla on valtuutus toimia välittäjänä KanTa-palveluihin liittyessä. THL vastaa luokituksen ylläpidosta ja jakelusta.
Kantokäyky	Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksen yhteydessä kantokäykyllä tarkoitetaan järjestämisvastuun kantajan (kunnan tai sote-alueen) sellaisia ominaisuuksia, jotka vaikuttavat suoriutumiseen tästä tehtävästä. Näitä ovat esimerkiksi <ul style="list-style-type: none"> ■ väestöpohja ■ talouden vakaus ja kestävyys ■ riittävä osaaminen ■ henkilöstön saatavuus ■ sosiaali- ja terveydenhuollon infrastruktuuri (tila- ja laiteresurssit). <p>Kantokäykyyn tulee olla riittävä suhteessa väestön palvelutarpeisiin ja alueen erityisolosuhteisiin. Alueen väestön pitää saada palvelut yhdenvertaisesti asuinpaikasta riippumatta. Alueen kuntien kesken ei saa syntyä ns. kilpavarustelua (päälekkäisten palvelujen toteuttamista ilman riittävää tarvetta/kysyntää).</p>
Kasvatus- ja perheneuvonta	Sosiaalihuollon tehtävä, jossa tavoitteena on antaa asiantuntija-apua kasvatus- ja perheasioissa sekä edistää lasten myönteistä kehitystä sosiaalisen, psykologisen ja lääketieteellisen tutkimuksen ja hoidon avulla. Kasvatus- ja perheneuvontaa annetaan kasvatus- ja perheneuvoloissa ja muissa vastaavaa tehtävää hoitavissa toimintayksiköissä, ja se sisältää neuvonnan lisäksi tutkimus- ja terapiapalveluja.
Kehittämistavoitteet	Organisaation sisäiset tietyt kokonaisuuden kehittämiseen liittyvät tavoitteet, esimerkiksi tietyin toiminnon tehostaminen, tietojärjestelmäkokonaisuuden hankinta tai kehittäminen, uuden toimipisteen tai kumppanin hankinta, uuden prosessin kehittäminen, prosessin uudelleensuunnittelu.
Kehitysvammahuolto	Sosiaalihuollon tehtävä, jossa tarkoituksena on edistää kehitysvammaisten henkilöiden itsenäistä suoriutumista ja toimeentuloa sekä sopeutumista yhteiskuntaan ja turvata heidän tarvitsemansa hoito ja muu huolenpito. Kehitysvammaisille henkilöille järjestetään sosiaalipalveluja ensisijaisesti sosiaalihuoltolain mukaisina palveluina tai vammaispalvelujen mukaisesti. Kehitysvammaisten erityishuollolla turvataan kehitysvammaisille henkilöille heidän tarvitsemiaan palveluja ja etuuksia, joita he eivät saa muiden lakien nojalla.
Kertakirjautuminen	Kertakirjautuminen on palvelu, jolla pääsy useisiin tietojärjestelmäpalveluihin toteutetaan yhdellä autentikointikerralla.
Kielto	Henkilö kieltää tietojen luovuttamisen, kielteinen suostumus. kts suostumus
Kiireettömän hoidon perusteet	Lääkärit käyttävät kiireettömän hoidon perusteet suosituksia apunaan päättäessään potilaan hoidosta.
Kirjaus	Kirjaus, kts merkintä
Kliininen prosessi	Kliininen prosessi on terveydenhuollon prosessi, joka kattaa kaiken terveydenhuollon hoitosuunnitelman mukaisen toiminnan, jota suoritetaan potilaalle ja jotka koskettavat yhtä tai useaa terveysongelmaa.
Kliinisen päätöksenteon tuki	Kliinisen päätöksenteon tuki auttaa diagnoosien tekemisessä ja tarjoaa hoito-ohjeita ja hoitosuosituksia. Se voi ehdottaa yksittäisen potilaan oireiden avulla diagnoosin tai ehdottaa hoitotoimenpiteet. Se voi myös tunnistaa riskitietojen perusteella riskipotilaat, jotka voidaan kutsua tutkimuksiin.
Kliiniset potilastiedot	Kliiniset potilastiedot pitävät sisällään suoraan potilaan hoitoon liittyviä, salassa pidettäviä potilastietoja
Kohdearkkitehtuuri	Toiminnallisesti yhteenkuuluvan rajatun alueen arkkitehtuurikokonaisuus. Kohdearkkitehtuuri sisältää kaikki arkkitehtuurikehityksen näkökulmat (toiminta, tieto, järjestelmät, teknologia) rajatulta kohdealueelta.
Kokonaisarkkitehtuuri	Kokonaisarkkitehtuuri on toiminnan, prosessin ja palvelujen, tietojen, tietojärjestelmien ja niiden tuottamien palvelujen muodostaman kokonaisuuden rakenne. Kokonaisvaltainen lähestymistapa organisaation toiminnan ja sen rakenteiden hallinnoimiseksi ja kehittämiseksi. Kokonaisarkkitehtuuri kuvaa, kuinka organisaation toimintaprosessit, organisaatioyksiköt, tiedot ja järjestelmät toimivat kokonaisuutena.
Kokonaisarkkitehtuurin hierarkiatasot	Arkkitehtuurihierarkiassa eri hierarkiatasot kuvastavat päätöksentekotasojen organisaatioissa. Ylempi arkkitehtuuritaso ohjaa ja antaa linjaukset alemmille arkkitehtuuritasoille. Alemman tason arkkitehtuurin on suunnitelmassaan noudatettava ylempään tason linjauksia ja periaatteita, käytettävä ylempällä tasolla määritellyjä ratkaisuja ja pysyttävä ylempään tason antamissa rajoituksissa. Tällä tavalla saadaan organisaatioissa aikaan haluttu ohjauksen vaikutus ylhäältä alas, ja voidaan rakentaa koko organisaation kannalta järkevä ja toimiva kokonaisarkkitehtuuri.
Kokonaisarkkitehtuurin käsitetasot	Kokonaisarkkitehtuuri jaetaan erilaisiin abstraktio- eli käsitetasoihin seuraavasti: Käsitteellinen taso, joka kuvaa tarpeita tai palveluja (vastaa kysymykseen Mitä). Looginen taso, joka kuvaa rakenteita (vastaa kysymykseen Miten). Fyysinen taso, joka kuvaa ratkaisuja (vastaa kysymykseen Millä). •Käsitteellisen tason kuvausten tarkoituksena on jäsentää MITÄ tehdään, MITÄ tietoa käsitellään sekä MITÄ erilaisia tietojärjestelmä- ja teknologiapalveluita toiminnassa tai valitussa kehittämiskohteessa tarvitaan. Nämä määrittelytason kuvaukset eivät ota vielä kantaa toteutustapaan. •Loogisella tasolla kuvataan MITEN toiminnan tehtävät ja palvelut toteutetaan (prosessit), MITEN tieto jäsentyy ja miten tiedot jaetaan tietovarantoihin, MITEN tietojärjestelmäympäristöt rakentuvat. Lisäksi kuvataan MITEN tietojen integrointi eri osien välillä toteutetaan sekä MITEN tätä kokonaisuutta valvotaan ja hallitaan. Loogisella tasolla ei yleensä vielä oteta kantaa varsinaisiin fyysisiin toteutusratkaisuihin eli ei kuvata palvelinten nimiä tai malleja eikä myöskään sovellusten tuotenimiä. •Fyysinen taso kiinnittää määrittelyyn ja suunnitteluun kokonaisuuden eli kuvataan MILLÄ toimintaa, palvelua tai tietojen varastointia toteutetaan. Fyysisellä tasolla kuvataan käytettävät järjestelmät, tietokannat ja –varastot, kuten myös laitteet ja laitetilat sekä tietoliikenneverkon rakenteet.
Konfigurointi	Järjestelmän asetusten määrittäminen. Viitataan määrityksiin, jotka ovat tilaajan itsenäisesti (ilman toimittajan apua) toteutettavissa järjestelmän hallintatoiminnoilla.
Kontekstinhallinta	Työpöytäintegraation palvelu, joka säilyttää tietoa käyttäjän käsittelemästä (aktiivisena olevasta, valitusta) potilaasta ja tähän liittyviä tietoja (tarvittaessa mukaan lukien käynnissä olevan palvelutapahtuman tunnus tai potentiaalisesti aktiivisten palvelutapahtumien tunnukset). Yhtäaikaisesti käynnissä olevat sovellukset voivat hakea tietoja palvelusta ja yleensä myös asettaa tietoja palveluun (yhteiseen kontekstiin).
Koodi	Tiettyä käsitettä kuvaava objekti, jonka ominaisuuksia ovat mm koodin nimi ja sen koodiarvo.
Koodisto	Sallituista koodeista ja koodistoon liittyvistä metatiedoista muodostuva kokonaisuus.
Koodistopalvelu (THL)	Koodistopalvelu on THL:n valtakunnallinen palvelu, joka jakaa sosiaali- ja terveydenhuollon sähköisissä toimintajärjestelmissä hyödynnettäviä koodistoja, luokituksia, termistöjä, nimikkeistöjä ja rekisteritietoja.
Koodistopalvelut	Koodistopalvelua käytetään eri organisaatioissa ja tietojärjestelmissä käytettävien yhteisten tietorakenteiden, luokitusten ja sanastojen ylläpitoon ja jakeluun. Sosiaali- ja terveydenhuollossa tällaisia luokituksia ovat esim. organisaatio- ja yksikötietojen hallinta, sanomaliikenteen osapuolittietojen hallinta sekä toimenpide- ja tutkimusnimikkeistöt.
Korjaus	Määräyksen tietoja korjataan
Kotihoito	Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu, jossa yhdistyy tarvittava kotipalvelun ja kotisairaanhoidon tarjoama tuki
Kotouttaminen (maahanmuuttajapalvelut)	Sosiaalihuollon tehtävä, jossa tarkoituksena on tukea ja edistää maahanmuuttajan mahdollisuutta sopeutua ja osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Maahanmuutostilasta määrittää alkuvaiheen asiointipolun, esim. pakolaiset ja turvapaikanhakijat asioivat yleensä ensimmäiset 1-3 vuotta kaupunkien Maahanmuuttoyksiköissä, jossa heille tarjotaan palvelu tai neuvotaa niiden käyttöön muissa yksiköissä.
Koulun sosiaalityö	Koulun sosiaalityön tavoitteena on tukea oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia ja sosiaalisia valmiuksia sekä edistää oppilaitoksen yhteistyötä oppilaiden tai opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa. Koulun sosiaalityötä toteuttaa useimmiten kuraattori.

Kouluterveydenhuollon palvelu	Kunnan järjestämä kunnassa sijaitsevien perusopetusta antavien koulujen ja oppilaitosten kouluyhteisön terveellisuuden ja turvallisuuden valvonta ja edistäminen yhteistyössä henkilökunnan työterveyshuollon kanssa, oppilaan terveyden seuraaminen ja edistäminen suun terveydenhuoltoon mukaan lukien, yhteistyö muun oppilashuolto- ja opetushenkilöstön kanssa sekä terveydentilan toteamista varten tarpeellinen erikoistutkimus.
Kuntalaskutus	Diagnoosien, käyntien/hoitajaksien ja tehtyjen toimenpiteiden perusteella tapahtuvan kunta-asiakaslaskutuksen hallinta
Kuntayhtymä	Kuntayhtymä on kuntalain mukainen kuntien yhteistoimintaorganisaatio. Kuntayhtymä voi olla lakiin perustuva, kuten esimerkiksi sairaanhoitopiiri, tai kuntien vapaaehtoisesti perustama. Kunnat osallistuvat kuntayhtymän hallintoon ja päätöksentekoon siten kuin kuntayhtymän perussopimuksessa on sovittu. Kuntayhtymä on viranomainen samoin kuin kunta ja se voi itsenäisesti tehdä oikeustoimia ja omistaa omaisuutta
Kutsuva sovellus	AAP:tä hyödyntävä sovellus, joka lähettää AAP:lle pyyntöjä ja saa niihin vastauksia.
Kuvantamistutkimuspalvelu	Tutkimus, jonka avulla tuotetaan potilaasta valokuvia tai kuvia esim. sisäelimestä tai luustosta mm. röntgenkuvaus, isotooppikartoitus, lämpökuvaus, magneettikuvaus ja kaikututkimus
Kuvaustapa	Kuvaustyypin tarkennus, esim. TOGAF:in prosessitaulukko. Samaa kuvastapaa (esim. uimaratakaavio) voidaan tarvittaessa toteuttaa erilaisten notaatioiden avulla.
Kuvaustaso	Kuvaustaso kertoo, miten tarkalla tasolla kuvauksen kohdetta, kuten prosesseja tai toimintaa, kuvataan/mallinnetaan, kuinka suuren (organisatorisesti) ja yleistetävään (yksityiskohtien abstrahointi) kokonaisuuden kuvaus kattaa; esim. organisaatiotason yleiskuva, yksi prosessi, henkilön tai yksikön toiminta, palvelu tai sen operaatio.
Kuvaustyypit	Tuotettavien kuvausten perusmuoto/-rakenne, kuten matriisi, kaavio, taulukko, teksti, hakemisto tai lista.
Kuvavarmennus-menetelmä	Kuvavarmennus-menetelmällä voidaan varmistaa että Asiakas-/palveluportaalin palvelujen käyttäjä on ihminen. Yksi tapa toteuttaa kuvavarmennus on CAPTCHA (akronyymi lauseesta "Completely Automated Public Turing test to tell Computers and Humans Apart"). Käyttäjälle näytetään kuva, jossa on tekstiä tai numeroita, ja pyydetään käyttäjää kirjoittamaan kuvassa oleva teksti läheiseen tekstikenttään. Automaattinen tietokoneohjelma (botti) ei pysty vastaamaan kysymykseen oikealla tavalla. Mikäli palvelua käytävä ihminen ei kykene erottamaan juuri sillä käytetyn kuvavarmennuksen tekstiä monet järjestelmät tarjoavat mahdollisuuden vaihtaa toiseen satunnaiseen kuvaan. Roskapostittaja tai muu ei-toivottua automaattista sisältöä lähettävä taho voi liittää bottiin tekstintunnistustoiminnon, jolla botti kykenee tunnistamaan kuvavarmennuksessa olevasta kuvasta tekstin ja pystyy tunnistautumaan kohdejärjestelmässä ihmiseksi. Tämän välttämiseksi kuvavarmennuksen kuvasta pyritään tekemään mahdollisimman epäselvä jotta tekstintunnistusohjelma ei kykenisi lukemaan sitä, mutta toisaalta kuvan pitäisi olla riittävän selkeä ihmisen ymmärrettäväksi.
Käsite	Tiedon yksikkö, joka muodostuu käsittepiirteiden ainutkertaisesta yhdistelmästä.
Käynti	Käynti voi olla asiakkaan/potilaan yksittäinen avohoitokäynti esimerkiksi lääkärin, hoitajan tai sosiaalityöntekijän vastaanotolla. Sarjahoitokäynti tarkoittaa, että asiakkaan/potilaan hoito toteutetaan samankaltaisena tai lähes samankaltaisena vähintään kolme kertaa. Kotikäynnillä tarkoitetaan käyntiä, jonka sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö tekee asiakkaan kotiin tai siihen verrattavaan asuinpaikkaan, esim. vanhainkotiin tai asuntolaan. Ryhmävastaanotokäynnillä tarkoitetaan usean ammattilaisen toteuttamaa suunnitelman mukaista avohoitoa yhdelle asiakkaalle/potilaalle. Ryhmäkäynnillä tarkoitetaan yhden tai useamman työntekijän toteuttamaa hoito-, palvelu- tai asiakassuunnitelman mukaista hoitoa/palvelua asiakas/potilasryhmälle (mm. psykiatria-, reuma-, diabetesryhmä).
Käytettävyys	Käytettävyydellä tarkoitetaan kohteena olevan laitteen, palvelun päälläoloa ja kykyä tuottaa sitä palvelua, jota kohteelta edellytetään, sovitun toiminnon suoritus vaadittuna aikana. Käytettävyys lasketaan vähentämällä käyttökatkojen aika ideaalikäytettävydestä palveluaikana. Tässä käytettävyys vastaa ITIL-termiä availability, jolla suositusten laatimishetkellä on ITSMF-Finlandin termistössä kaksi rinnakaista suomennosta: käytettävyys ja saatavuus. Käytettävyydellä ei tässä siis tarkoiteta helppokäyttöisyyttä (usability).
Käyttäjä	Asiakas- ja Potilastietojärjestelmän käyttäjä; käyttäjän tulee olla luotettavasti tunnistettu ja todennettu terveydenhuollon ammattihenkilö, palvelunantajan toimeksiannosta työskentelevä avustava henkilö tai opiskelija. Terveydenhuollon ammattihenkilö on terveydenhuollon ammatinharjoittamisoikeuden tai -luvan saanut henkilö tai henkilö, jolla on oikeus käyttää terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinimikettä.
Käyttäjän tunnistaminen	Käyttäjän tunnistaminen on palvelu, joka tunnistaa ja varmentaa järjestelmään pyrkivän käyttäjän.
Käyttäjät ja käyttövaltuudet	Asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttäjäroolit, käyttäjätunnukset, käyttöoikeudet ja tunnistauminen.
Käyttäjävaahtimus	Määrämuotoinen ilmaisu siitä mitä, kuinka hyvin ja millä rajoituksin käyttäjä (tai muu sidosryhmä) haluaa järjestelmällä tehdä tai aikaansaada, tai mitä ominaisuuksia järjestelmän on omattava. Vaatimuksella on varottava ilmaisemasta erityistä ratkaisua tarpeeseen tai ongelmaan.
Käyttö	Käyttö on potilastietojen käyttöä terveydenhuollon palvelunantajan omassa toiminnassa, kun tiedoilla on sama rekisterinpitäjä ja käyttötarkoituksena on potilaan hoito.
Käyttöoikeus	Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt saavat käsitellä asiakas-/potilasasiakirjoja työtehtäviensä ja vastuunsa rajoissa ja vain siinä laajuudessa, kuin asiakkaan/potilaan hoito sitä edellyttää. Käyttövaltuudet on määriteltävä yksiselitteisesti ja henkilökohtaisesti jokaiselle käyttäjälle, kaikkiin organisaation käytössä oleviin tietojärjestelmiin, henkilörekistereihin ja sovelluksiin. Käyttövaltuuksista tulee ilmetä, mitä oikeuksia ja valtuuksia ne sisältävät ja milloin käyttövaltuus päättyy. Käyttövaltuudet tulee poistaa henkilöiltä välittömästi, kun hänen työ- tai palvelussuhteensa päättyy. Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiot voivat tarvittaessa antaa asiakas- ja potilastietojärjestelmiin rajattuja käyttövaltuuksia muillekin asiakkaan/potilaan hoitoon osallistuville
Käyttövaltuuksien hallinta	Käyttövaltuuksien hallinnalla tarkoitetaan toimintaprosesseja, sääntöjä, organisaatiota ja välineitä, joiden avulla hallinnoidaan tietojärjestelmien asianmukaista käyttöä.
Laajan perustason palvelut	Laaja perustaso on sosiaali- ja terveydenhuollon uudenlainen järjestämisvastuun kokonaisuus. Laajan perustason palvelut järjestää sote-alue tai riittävän vahva kunta linjausten mukaisesti. Laaja perustaso sisältää kaikki lakisääteiset sosiaali- ja terveyspalvelut. Näin ollen siihen kuuluu perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen lisäksi koko erikoissairaanhoito ja kehitysvammaisten erityishuolto.
Laboratoriopalvelu	Näytteitä, testejä tai tutkimuksia sisältävä terveyspalvelu. Laboratoriopalveluun kuuluu näytteiden ottaminen, tutkiminen ja lausunnonantaminen tai fysiologisten elintoimintojen mittaaminen, arviointi ja lausunnon antaminen.
Laboratoriotutkimusnimikkeistö	Nimikkeistö yhtenäistää laboratoriotutkimusten pyyntö- ja vastauskäytäntöä sekä tilastointia. Laboratoriotutkimusnimikkeistö on tarkoitettu potilaan hoidosta vastaavan lääkärin ja tutkimuksen suorittavan yksikön yhteiseksi nimikkeistöksi ja se on tarkoitettu käytettäväksi kaikissa terveydenhuollon laboratorioissa ja tietojärjestelmissä. Kuntaliitto vastaa luokittelun ylläpidosta ja THL vastaa sen jakelusta.
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä	http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070159?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=asiakastietojen%20s%C3%A4hk%C3%B6isest%C3%A4%20
Laki sähköisestä lääkemääräyksestä 2.2.2007/61	http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070061
Lapsen elatusavun vahvistaminen	Sosiaalihuollon tehtävä, jossa tavoitteena on vahvistaa lapsen elatusvelvolliselta vanhemmaltaan saama elatusapu.
Lapsen huollon ja tapaamisoikeuden vahvistaminen	Sosiaalihuollon tehtävä, jossa tavoitteena on selvittää lapsen huoltoon, asumiseen ja tapaamisoikeuteen vaikuttavat asiat, vahvistaa lapsen huolto- ja tapaamisoikeussopimus ja vastata siitä, että käräjäoikeudelta haetaan lapselle huoltajaa tämän jäätyä huoltajatta.
Lasku	Palvelun tuottamiseen liittyvä laskutus. Voi liittyä esimerkiksi palvelutapahtumaan, prosessitapahtumaan tai palvelukokonaisuuteen.
Lastensuojelu	Sosiaalihuollon palvelutehtävä, jossa tavoitteena on turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun. Sosiaalihuollon palvelutehtävänä lastensuojelulla tarkoitetaan lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua, johon kuuluu lastensuojelun avohuolto, sijaishuolto sekä jälkihuolto. Jälkihuolto voi jatkua 21 ikävuoteen saakka. Lastensuojelulla on laaja tietojensaantioikeus muilta viranomaisilta lastensuojelun tarvetta selvittäessä ja turvattaessa lasta suojaavien tukitoimien ja palveluiden toteuttamista.
Lastensuojelun perintä	Kunta perii lapsen tai nuoren sijoituksesta syntyneitä kustannuksia lapsen vanhemmilta ja lapsen etuuksista kuten lapsilisästä ja KELAn elatustuesta.

Lausunto, lääkärintodistus ja -lausunto	Palvelunantaja esittää pyynnöstä näkemyksensä sosiaalihuollon asiakkaan tilanteesta tai palvelutarpeesta kolmannelle osapuolelle. Lääkärintodistuksella tarkoitetaan lääkärin laatimaa kirjallista selvitystä, jossa lähinnä vain todetaan tutkimuksin varmistetut tosiasiat tekemättä niiden perusteella johtopäätöksiä. Lääkärinlausunto sisältää varmennettujen tosiasioiden lisäksi lääketieteellisesti perustellun lääkäriasiantuntijan arvion tutkitavan tilanteesta ja toimintakyvystä. Lääkärintodistuksessa tulee noudattaa seuraavaa rakennetta: Lääkärintodistuksen nimi ja tarkoitus Johdanto Esitiedot Tutkimushavainnot Johtopäätökset Vakuutus, päiväys ja allekirjoitus tai sähköinen varmennus. Sähköisessä potilastietojärjestelmässä laaditut asiakirjat kuten lääkärin lausunnot voidaan toteuttaa liittämällä ne kyseiseen palvelutapahtumaan. Tällöin otsikon alle voidaan tuottaa linkki kyseiseen lausuntoon. Merkinnät poliisin virka-apupyynnöihin liittyvistä lausunnoista ja muista vastaavista toisille viranomaisille tai vakuutusyhtiöille annetuista ilmoituksista ja lausunnoista esimerkiksi lastensuojeluilmoitukset tai ilmoitus potilaan tietojen luovutuksesta PotL:n 13 §:n 3 momentin 3 kohdan nojalla. Itse lausunnot tai ilmoitukset toimitetaan kyseiselle viranomaiselle, joka vastaa niiden arkistoinnista.
Liiketoimintastrategia	Se toimintatapa, jolla yritys kilpailee markkinoillaan, ja kuinka se yrittää luoda kilpailijoihinsa nähden kilpailuetua luoden edellytykset yrityksen olemassaololle. Lähettäessä määrittelemään yrityksen kilpailustrategiaa on edellytyksenä se, että on ratkaistu, missä liiketoiminnassa ja millaisin päämäärin ollaan liikkeellä.
Liikkuva palvelupiste	Liikkuva palvelupiste tai palveluyksikkö tuottaa palveluja haja-asutusalueiden asukkaille matalan kynnyksen periaatteella. Palveluihin voi kuulua mm. ohjausta ja neuvontaa, sairauksien ennaltaehkäisyä, suunnitelmallinen pitkäaikaissairauksien hoitoa hoitajan vastaanotolla ja suun terveydenhuollon palveluita.
Liitetty sovellus	Sovellus, joka on hyväksytty käyttämään AAP:tä kutsuvana sovelluksena.
Liittymä	Yksittäisen integraation tekninen toteutus
Linjaus	Kuvaa, mitä tullaan tekemään tai mitä kuvausta tai tarkempaa määrittelyä pitää käyttää tiettyyn määrittelyyn kehittämisen kohteeseen. Linjaus kohdistuu johdon määrittelyyn kehittämisen kohteeseen. Linjaus on vastaavan tahon hyväksymä ja se on ainakin jossain määrin sitova. Linjauksia voi olla myös suosituksissa, standardeissa, asetuksissa ja laeissa.
Loki	Loki on tiedosto tai tallenne, johon tehdään aikajärjestyksessä merkinnät tapahtumista ja niiden aiheuttajista. Loki kerätään yleensä automaattisesti ja samaan järjestelmään voi liittyä useita lokeja, esimerkiksi käyttäjäloki, virheloki, kuormitusloki jne. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen antajan tulee pitää rekisteriä omien asiakastietojärjestelmiensä ja -rekisteriensä käyttäjästä ja näiden käyttöoikeuksista. Palvelujen antajan tulee kerätä asiakasrekisterikohtaisesti kaikista käytöstä ja jokaisesta luovutuksesta seurantaan varten lokitiedot. Jälkikäteen tapahtuvalla käytönvalvonnalla voidaan paljastaa asiain tietojen käyttö, mutta myös todentaa työntekijän oikeutettuja toimia ja siten vahvistaa työntekijöiden oikeusturvaa.
Loki, luovutusloki ja käyttöloki	Luovutuslokiin tallennetaan tiedot luovutetuista asiakastiedoista, palvelujen antajasta jonka tietoja luovutetaan, asiakastietojen luovuttajasta, tietojen luovutustarkoituksesta, luovutuksen saajasta ja luovutusajankohdasta. Potilastietojärjestelmien paikallisesta käytöstä kerätään käyttölokia eli muodostetaan tallenne rekisterinpitäjän sisällä tapahtuvasta potilastietojen käytöstä. Terveydenhuollon ammattihenkilön käsitellessä toimintayksikkönsä tietojärjestelmässä potilasi asiakirjoja, tallennetaan lokille tiedot mm. haetuista potilastiedoista, niiden käyttötavasta ja -tarkoituksesta, käyttäjästä ja ajankohdasta.
Lokit (tapahtumarekisterit)	Lokit (tapahtumarekisterit) keräävät automaattisesti tietoja järjestelmistä, niiden sisältämien tietojen käytöstä, käyttäjästä, käyttötarkoituksesta sekä -ajankohdasta.
Lokivalvonta, lokivalvoja; rekisterinpitäjän tehtäviä	Rekisterinpitäjä vastaa potilastietojen ja niiden käsittelyyn liittyvien lokitietojen sisällöstä ja virheettömyydestä, samoin kuin palveluun liittyvän tietosuojan ja tietoturvan toteutamisesta. Rekisterinpitäjän tulee seurata omien asiakasrekistereidensä tietojen luovutusta toiselle rekisterinpitäjälle ja muille samaan tietoon oikeutetuille. Rekisterinpitäjän aktiivisella seurantavaroitella (käytännössä lokivalvonnalla) turvataan asiakkaan yksityisyyden suojaa ja varmistetaan, että tietojen käsittely on asiallista, suunniteltua ja hallittua. Käyttö- ja luovutuslokitehtojen avulla on pystyttävä jälkikäteen jäljittämään tietojen väärinkäyttötilanteet. Tieto siitä, että jokaisesta käyttö- tai luovutusilanteesta jää lokimerkintä, toimii myös tietojen väärinkäyttöä ehkäisevästi.
Lomakevastaus	Rakenteinen dokumentti (esim. XML), joka sisältää käyttäjän lomakkeelle täyttämät tiedot koneellisesti käsiteltävässä muodossa.
Loppukäyttäjä	Kutsuvan sovelluksen käyttäjä (asiakas/potilaskäyttäjä tai ammattilaiskäyttäjä)
Lukituksen purku	Määräyksen tekijä purkaa estot
Lukitus	Määräyksen tekijä estää määräyksen kaiken käsittelyn muiden toimesta
Luovutus	Potilastietojen luovutus, joka koskee potilastietojen toimittamista valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen avulla toiselle terveydenhuollon palvelujen antajalle. Luovutuksen tulee perustua potilaan suostumukseen tai luovutuksen oikeuttavaan lain säännökseen.
Lähete-palaute ja konsultaatio	Saapuvien läheteiden ja konsultaatiopyyntöjen käsittely ja tuottaminen. Saapuvien läheteiden/konsultaatiopyyntöjen kääntäminen yksikön sisällä oikealle taholle, lisätietojen pyytäminen, läheteiden siirrot tai tarvittaessa läheteen palauttaminen, mikäli potilas ei kuulu yksikön hoidettavaksi tai selvittää hoito-ohjeella.
Lähipalvelu	Yleisimmän sillä tarkoitetaan usein käytettyjä palveluja, joita useimmat ihmiset tarvitsevat elämänsä varrella. Lähipalvelut toteutuvat potilaan ja asiakkaan arjessa ja ovat kohtuullisen helposti saavutettavissa. Lähipalvelut sijaitsevat yleensä joko melko lähellä useimpia ihmisiä tai ne tuodaan potilaan tai asiakkaan arkeen sähköisillä välineillä tai liikkuvina palveluina. Sote-uudistuksessa on tarkoitus muodostaa riittävän kantokykyisiä palvelujen järjestäjiä erityisesti turvaamaan lähipalvelut
Lääkehallinta	Sairaala-apteenin lääkkeiden hallintaan ja toimiuksiin tarvitsema tietosisällöt. Varastonhallinta, jakelunhallinta jne.
Lääkemääräys	Lääkemääräys tunnetaan myös nimellä resepti. Lääkemääräykset ovat nykyisin sähköisiä. Kustakin lääkkeestä syntyy oma lääkemääräys. Kun lääkemääräys uusitaan, tehdään siitä uusi lääkemääräys, vaikkakin hyvin samanlaisissa tiedoilla kuin edellinen.
Lääkinnällinen kuntoutuspalvelu	Toimenpiteet ja terapiat, joilla parannetaan tai ylläpidetään kuntoutujan fyysisistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä sekä edistetään ja tuetaan hänen elämäntilanteensa hallintaa ja itsenäistä suoriutumista päivittäisissä toiminnoissa.
Lääkintälaitteet, lääkinnälliset laitteet, terveydenhuollon laitteet	Hoitotapahtuman yhteydessä tarvittavat ei-kertakäyttöiset laitteet kuten röntgen laitteet. Melko kapea määritelmä, laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista sanoo näin: Terveydenhuollon laitteella ja tarvikkeella tarkoitetaan kaikkia instrumentteja, laitteistoja, välineitä, ohjelmistoja, materiaaleja tai muita tarvikkeita, joita käytetään joko yksinään tai yhdistelminä, mukaan luettuina valmistajansa erityisesti diagnosointi- ja/tai hoitotarkoituksiin tarkoitamat ja lääkinnällisen laitteen asianmukaiseen toimintaan tarvittavat ohjelmistot, ja joita valmistaja on tarkoittanut käytettäväksi ihmisten: - sairauden diagnosointiin, ehkäisyyn, tarkkailuun, hoitoon tai lievitykseen, - vamman tai vajuuden diagnosointiin, tarkkailuun, hoitoon, lievitykseen tai kompensointiin, - anatomian tai fysiologisen toiminnon tutkimiseen, korvaamiseen tai muunteluun, hedelmöitymisen säätelyyn
Lääkitys	Potilaan hoitamiseksi annettu lääke (suunnitelma ja toteuma). STM:n turvallisen lääkehoito-oppaan (STM 2006a) mukaan lääkkeiden määrääminen ja antamisen osalta tulisi potilasi asiakirjoissa olla lääkkeen nimi, määrä, lääkemuoto, kerta ja vuorokausiannos (esimerkiksi 1 tabl 3:sti vrk:ssa) ja annostelutapa, antopäivä ja -aika sekä antajan nimi ja lääkkeen määrännyt lääkäri, jos kyse on muusta kuin osastopotilaan lääkelistan mukaisesta jatkuvasta lääkityksestä.
Maksimikatko	Pisin yksittäinen yhtämittainen palvelukatko, joka sallitaan palvelun palvelutasotavoitteiden puitteissa palveluajana sovitulla tarkasteluvälillä. Esim. 2 tuntia yhden kalenterikuukauden aikana. Huom. tämä yksittäisen katkon enimmäispituus on määritelty tässä suosituksessa aina pienemmäksi kuin kaikkien palvelukatkojen kumulatiivinen kesto.
Maksatus	Sosiaalihuollon päätöksen mukaisen etuisuuden maksaminen asiakkaalle
Maksu asiakkaalle	Asiakkaan pankkitilille (tai poikkeuksellisesti käteisenä) maksetaan esim. toimeentulotuki tai muu etuus. Maksu perustuu päätökseen. Päätöksen perusteena voi olla asiakkaan tilanteesta tehty tulo- ja meno laskelma
Maksu asiakkaan puolesta	Maksetaan asiakkaan sähkö, vuokra tms. asiakkaan puolesta suoraan esim. sähköyhtiölle (lasku)
Maksusitoumus	Maksusitoumus on potilasta/asiakasta koskeva asiakirja, jolla palvelunjärjestäjä sitoutuu maksamaan asiakkaan saaman palvelun tai hoidon kustannukset palvelun tuottajalle. Maksusitoumuksen voi antaa mm. toinen sairaanhoitopiiri, vakuutuslaitos, sairausvakuutuslaitos, työnantaja tai sosiaalitoimisto.
Malli	Malli koostuu kuvauksen sisällöstä ja kuvaustavasta. Se, mille tasolle yksittäinen malli kuuluu, määräytyy sisällön perusteella.
Materiaalinhallinta	Materiaalinhallintaan liittyvät toiminnot kuten varastonhallinta, jakelunhallinta jne.

MD, Master Data	Master Datsiksi luokitellaan tieto, jota käytetään useassa käyttökohteessa samanlaisena tai jota useampi prosessi/toiminto tarvitsee tai hyödyntää. Master Data on pysyväisluonteista tietoa, joka kuvaa tietokokonaisuuksia, joista on tai josta tulisi olla yhtenäinen käsitys koko organisaatiossa ja joka on samalla avaintietoa yrityksen toiminnalle. Master Dataa on yleisesti asiakas-, tuote-, henkilöstö-, materiaali-, toimittajieto jne.
MDM, Master Data Management	MDM on toiminto ja prosessi joka hallinnoi, korjaa ja ylläpitää toiminnan edellyttämän Master Datan eli ydintiedon. Sen tehtävänä on huolehtia riittävästä ydintiedon laadusta, jotta raportointi ja seuranta voidaan pitää luotettavana ja yksikäsitteisenä.
Merkintä	Yhden käyttäjän yksittäiseltä näkymältä samalla kertaa kirjaamien, samojen metatietojen sitoma kokonaisuus. Se on pienen terveydenhuollon prosesseissa syntyvä sisältökokonaisuus tai asiakirjallinen tieto, jonka terveydenhuollon ammattihenkilö tallentaa potilastietojärjestelmään; tietynä ajankohtana tallennettu, yhden ammattihenkilön kirjoittama tai mittauslaitteen tuottama tulos tai kuvantamislaitteen tuottama kuva, jonka ammattihenkilö on arvioinut ja tallentanut tietyn potilaan hoitoa koskevaksi dokumentaatioksi.
Metatieto	Tietoa kuvaileva tieto, joka kuvaa kohteena olevan tiedon tarkoituksen tai merkityksen jollain sovitulla kuvaustavalla. Metatieto on tietoa tiedosta. Se voi olla kuvailevaa, hallinnollista tai rakenteellista. Kuvaileva metadata kertoo dokumentista ja sen sisällöstä (esimerkiksi tekijä, nimeke ja aihe). Hallinnollinen metadata kuvaa dokumentin käyttöoikeudet, tekniset ominaisuudet (kuten tiedoston koko ja -formaatti, esimerkiksi PDF) ja mahdolliset pitkäaikais säilytykseen liittyvät piirteet, kuten migraation (tietoaineiston siirron) yhteydessä tapahtuneet muutokset. Tietoarkkitehtuuriin yhteydessä metatiedolla on laaja merkitys. Metatiedon avulla voidaan kuvata laajuudeltaan erikokoisia kohteita yksittäisistä sisältöyksiköistä kokonaisuksi tietovarantoihin. Metatietoa käytetään muun muassa todistena tehdystä toimenpiteistä, tiedon haussa, tallentamisessa, yhdistämisessä, elektronisten aineistojen pitkäaikais säilytyksen tukena sekä työnkulun ohjauksessa. Metatiedon käyttäjiä voivat olla sekä ihmiset että koneet. Järjestelmiin tallennetun metatiedon pohjana ovat metatietomäärittelykset (metatietoformaattit tai metatietoskeemat), joiden tulisi perustua kansainvälisiin ja kansallisiin standardeihin ja suosituksiin. Tunnettuja metatietomäärittelyksiä ovat esimerkiksi kirjastojen MARC 21 (http://www.kansalliskirjasto.fi/extra/marc21/) sekä yleiskäyttöinen Dublin Core (http://www.dublincore.org/).
Metatietopalvelut	Metatietopalvelu käsittelee ontologiat, metatietomäärittelykset, luokitukset ja tunnisteet, joita hyödyntäen metatietokuvauksia tuotetaan ja käytetään.
Metatietorekisteri	Metatietorekisteri (Metadata registry) on keskitetty paikka, jonne metatietomäärittelykset tallennetaan ja jossa ne ylläpidetään hallitusti. Metatietorekisterissä hallitaan sekä semanttisia että teknisiä kuvauksia. Julkiseen hallintoon ollaan kehittämässä JHS-metatietorekisteriä, jossa ylläpidetään käsitteiden semanttisia kuvauksia (JHS-sanasto) ja niiden teknisiä kuvaustapoja (JHS-skeemakirjasto). Metatietorekisteriin tallennettavat metatietomäärittelykset laaditaan määrittelyssä prosessissa. Ennen julkaisua rekisterissä käsitte-ehdokkaat ja niiden tekniset välineet tulee hyväksyä prosessissa kuvatun hyväksymiskäytännön mukaisesti.
Mielenterveyspalvelu	Mielenterveyden edistämiseen tai mielenterveyshäiriöiden ehkäisemiseen, parantamiseen ja/tai lieventämiseen tarkoitettu palvelu.
Mielenterveystyö	Yksilön psyykkisen hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja persoonallisuuden kasvun edistämistä sekä mielisairauksien ja muiden mielenterveydenhäiriöiden ehkäisemistä, parantamista ja lievittämistä. Työhön kuuluvat mielisairauksia ja muita mielenterveydenhäiriöitä poteville henkilöille heidän lääketieteellisiin perusteisiin arvioitavan sairautensa tai häiriönsä vuoksi annettavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut.
MIME	Multipurpose Internet Mail Extensions. Käyttö: Liitetiedostojen vienti tai haku
MTOM	Message Transmission Optimization Mechanism. Käyttö: Liitetiedostojen vienti tai haku.
Muodosta yhteenvedo sähköisistä lääkemääräyksistä	Pyydetään yhteenvedo potilaan Reseptikeskuksessa olevista lääkemääräyksistä
Muu instituutio	Esimerkiksi vankila tai kasarmi, johon tuotetaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja
Määräyksen määrittäminen	Määräys perutaan, eli reseptin toimittamattomia lääkkeitä ei enää pysty toimittamaan apteekista
Määräykset ja ohjeet	Lääkärin määräys hoitohenkilökunnalle. Voidaan jakaa määräyksiin ja suosituksiin (ohjeet), jotka ovat erotettava toisistaan. Määräykset tulevat hoitajan työlialle, josta ne suorituksen jälkeen kuitataan. Määräyksesimerkkejä: vuodeosaston lääkitys, potilaan tutkimus, potilaan tilaa tarkkaillaan tietyllä tavalla, potilasta hoidetaan tietyllä tavalla. Suositus/Ohje-esimerkkejä: Fysioterapeutti antaa ohjeet esim. kävelyttää kahdesti päivässä potilasta.
Narratiivinen osuus	HL7 dokumentteihin (esim. CDA ja CCD) liittyvä tekstiosa, joka on sellaisenaan esitettävissä käyttäjälle esim. selaimessa.
Neuvolapalvelut	Sosiaali- ja/tai terveysalan palvelu, jossa annetaan neuvoa ja ohjausta psykososiaalisissa kysymyksissä ja/tai terveydentilaan liittyvissä asioissa sekä terveystarkastukset.
Neuvonta- ja yhteispalvelupisteet	Neuvonta- ja yhteispalvelupisteellä tarkoitetaan asiakaspalvelupistettä, josta on saatavana vähintään kahden eri viranomaisen palveluja. Täydellisimmillään yhteispalvelupiste on yhden luokun palvelupiste, jossa asiakas saa vireille yleisimmät julkishallinnon palvelut. Yhteispalvelun keskeisimmät toimijat ovat kunnat, Kela, poliisilaitokset, maistraatit sekä työ- ja elinkeinohallinto sekä verohallinto.
Notaatio	Mallinnuskielen graafiset komponentit. Notaatio tarkoittaa sääntöä, jonka mukaan menetelmän käsitteistöä mallinnetaan. Notaatio ottaa kantaa siihen, kuinka esim. kaaviossa esiintyvä luokka esitetään, esim. suorakaiteella vai ympyrällä.
Näkymä	Sosiaali- ja terveydenhuollon sähköisessä muodossa oleva tietokokonaisuus, joka sitoo asiakas- ja potilastiedon tiettyyn asiayhteyteen kuten lääketieteen erikoisalaan, ammattialaan tai palveluun.
Näkymät	Tietojärjestelmän näkymiä ovat työntekijäkohtaiset näkymät, asiakas/potilaskohtaiset näkymät ja tilannenäkymät. Työntekijäkohtainen näkymä voi olla yksittäisen ammattihenkilön roolikohtainen työpöytä näkymä, jossa voidaan näyttää monipuolisesti ko. henkilön vastuulle kuuluvia asioita tai työntekijän/tiimin vastuulla olevista asiakkaisiin/potilaisiin liittyvistä tehtävistä koostuva tehtävälista. Asiakas/potilaskohtaiset näkymät ovat yksittäisten asiakkaiden/potilaiden tilannetta kuvaavia asiakas/potilasryhmäkohtaisia, hoitopaikkakohtaisia tai roolipohjaisia kooste/yhteenvedonäkymiä tai hoitotulaukko/trendinäyttöjä, joissa asioita/tapahtumia voi tarkastella numeerisina tai graafina suhteessa aikaan (aikajanalla). Tilannenäkymät ovat näkymiä yksikön, asiakas/potilasryhmän, palvelun tai laitoksen tilanteeseen ja niiden asiakkaisiin/potilaisiin ja ammattihenkilöihin. Tilannenäkymiä voi olla mm. huoneentaulu, keskitetty valvontanäkymä, listanäkymät yksikön vastuulla oleviin asiakkaisiin/potilaisiin tai yksikköön/resurssiin tullesiin läheteisiin ja hakemuksiin. Tilannenäkymiä ovat myös erilaiset toiminnanohjausnäkymät.
OAuth2	Open standard for authorization. Käyttö: Kutsuvan sovelluksen loppukäyttäjän autorisointi.
Ohjelmisto	Ohjelmisto tai tietokoneohjelmisto on useista tietokoneohjelmista, niiden käyttämistä tiedostoista ja niihin liittyvästä dokumentaatiosta muodostuva kokonaisuus.
Oletus	Tiettyyn kehittämisen kohteeseen tai ympäristötekijään liittyvä oletus tulevasta kehityksestä tai nykytilasta, jota ei voida pitää varmana. Voidaan käyttää perusteluina erilaisille tavoitteille ja ratkaisuvaihtoehdoille.
Omahoito	Terveyden ylläpitoa ja hoitoa, josta kansalainen itse huolehtii käytettävissään olevan ohjeistuksen ja tukipalvelujen avulla. Omahoitoa voidaan toteuttaa sekä ennen hoitoon hakeutumista että hoitosuhteen aikana.
Omahoitotiedot	Kotona tehtyjen mittausten tulokset, oirehavainnot ja muut omahoidon yhteydessä syntyvät tiedot.
Omaishoidon tuki	Sosiaalihuollon tehtävä, jossa tarkoituksena on tukea omaishoitoa sekä hoidettavien että omaishoitajien tarpeet huomioiden. Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiolissa omaishoitajan eli omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuen perusteella omaishoitajalle ja hoidettavalle annetaan sosiaalipalveluja ja omaishoitajalle maksetaan hoitopalkkiota ja järjestetään vapaata.
Omat terveystiedot	Potilaan itse ylläpitämät omaan terveyteen liittyvät tiedot.
Omien tietojen katselu	Omien tietojen katselu on valtakunnallinen palvelu, jonka avulla kansalainen voi tarkastella antamia tahdonilmaisuja, suostumuksia ja kieltoja sekä tarvittaessa hallinnoida niitä ja nähdä potilastietojen koskevan luovutustiedon.
On-demand -asiakirja	Dynaamisesti generoitu asiakirja, joka esittää välittömän tilannekuvan tietyn lähteen voimassaolevista tiedoista
Ongelmat ja diagnoosit	Ongelmat ja diagnoosit käsittelevät hoidon synn ja diagnoositiedot. Hoidon syy kuvaa palvelutapahtuman pääasiallista syytä. Tiedoista voidaan koota lista, josta nähdään potilaan henkilöhistorian aikana kertyneet hoitojen syyt. Diagnoositietoina hoidon kannalta oleelliset aiemmat, pitkäkestoiset ja tämänhetkiset diagnoosit. Ongelmiin ja diagnooseihin voidaan liittää hoitosuosituksia ja hoitoketujen ohjantaa.

Ontologia	Ontologiat ovat tietojenkäsittelyssä luokittelevia, joita on käytetty erityisesti automaattisen tietojenkäsittelyn yhteydessä. Internetin semanttinen verkko (semantic web) käyttää ontologioita olennaisena osana, joiden avulla tietokoneohjelmat (robotit, botit) pystyvät tehokkaammin paikantamaan tai tunnistamaan oikeaan ryhmään kuuluvaa sisältöä. Ontologiat voidaan ymmärtää käsitelmaleinä, joissa yksilöidään tietyn aihealueen käsitteet ja kuvataan käsitteiden väliset suhteet loogisella tietokoneen ymmärtämällä tavalla. Ontologioita voidaan käyttää esimerkiksi sisältöjen yksiselitteisempään ja yhdenmukaisempaan kuvaamiseen. Tätä voidaan hyödyntää mm. älykkäissä semanttisissa verkkopalveluissa.
Operaatio	Ohjelmiston toteuttama toiminta, jonka tarkoituksena on aiheuttaa tietokoneen muistiin, tietokantaan tai tietojärjestelmään tallennettujen tietojen haku sekä mahdollisesti käsittely ja käsittelyn tuloksena olevien tietojen palauttaminen.
Opiskeluterveydenhuollon palvelu	Opiskeluterveydenhuolto on osa perusterveydenhuoltoa. Opiskeluterveydenhuollon piiriin kuuluvat muiden oppilaitosten kuin peruskoulun ja lukion oppilaat. Kunta on velvollinen järjestämään omalla alueella sijaitsevien oppilaitosten opiskelijoille opiskelijaterveydenhuollon, näiden opiskelijoiden kotipaikasta riippumatta. Opiskeluterveydenhuolto valvoo oppilaitosten terveydellisiä oloja, huolehtii opiskelijoiden terveydenhoidosta, sairaanhoidosta ja suun terveydenhuollosta.
Organisaatio	Hallinnollinen yksikkö, esimerkiksi Kuopion yliopistollinen sairaala.
Organisaatioyksikkö	Organisaation sisällä oleva yksikkö, esimerkiksi ihotautipoliklinikka.
Osajärjestelmä	Rajattu toiminnallinen sovellus / järjestelmä, joka on integroitu osaksi järjestelmäkokonaisuutta
Osaprosessi	Ydin- tai tukiprosessin osia. Kuvaa tavat kuten prosessilla, mutta yksityiskohtaisemmin. Voi olla myös aliprosessi.
Osatoiminta	Toimintaan kuuluva, pienempi kokonaisuus. Kuvataan kuten toiminta.
Ostopalvelut	Palvelun järjestämisvastuussa olevan tahon toiselta palvelun tuottajalta hankkimat palvelut. Esim. ne kunnan järjestämisvastuulla olevat palvelut, jotka se hankkii valtiolta, toiselta kunnalta, kuntayhtymältä tai muulta julkiselta taikka yksityiseltä palvelujen tuottajalta.
Palvelinvarmenne	Palvelinvarmennetta tarvitaan, jotta voidaan muodostaa salattu TLS-yhteys KanTa-palvelujen ja KanTa-liityntäpisteen välille sekä tunnistaa KanTa-liityntäpiste. Jokaista KanTa-liityntäpistettä varten pitää hankkia oma palvelinvarmenne Valvirasta. Palvelinvarmennetta voidaan käyttää myös organisaation ja ulkoistetun KanTa-liityntäpisteen välisen liikenteen salaamisessa ja liikennöivien osapuolien tunnistamisessa.
Palvelu	Palvelulla tarkoitetaan toiselle osapuolelle tarjottua toiminnallista tai teknistä palvelua. Se on sopimuksen avulla kuvattu joukko ominaisuuksia, joiden avulla palvelun tarjoaja tuottaa haluttuja tuloksia palvelun käyttäjälle. Palvelu voidaan tarjota joko organisaation sisälle tai sen ulkopuolelle. Arkkitehtuurimenetelmä sisältää kolmenlaisia palveluita: - Palvelut: Organisaation substanssitoiminnan keskeisimmät ylätasoon palvelut. - Tietojärjestelmäpalvelut: Varsinaista substanssitoimintaa tukevat järjestelmillä toteutettavat palvelut, esimerkiksi käyttäjähallintapalvelut, taloushallinnon järjestelmä-palvelut ja integraatiopalvelut. - Teknologia-palvelut: Laiteteknologian ja muun tekniikan tarvitsemat palvelut, kuten esimerkiksi laitetilat, laitteiden kapasiteettipalvelut, tietoliikennepalvelut, telepalvelut, nimipalvelut.
Palveluaika	Sovittu aikaväli, jolloin asiakkaalle tai palvelun kohteelle tuotetaan palvelukuvauksen mukaista palvelua. Esimerkiksi arkisin klo 8-16.
Palveluiden ja palvelukokonaisuuksien hallinta	Hoitojaksojen, hoitokokonaisuuksien ja palvelukokonaisuuksien muodostaminen ja hallinta
Palvelukeskeisyys	Palvelukeskeiseen avoimeen arkkitehtuuriin kuuluu perusinfrastruktuuri ja valmiita yleiskäyttöisiä tukipalveluja, komponentteja ja rajapintoja, joita voidaan suoraan hyödyntää palvelujen rakentamisessa.
Palvelunantaja	Palvelunjärjestäjän toimeksiannosta tai itsenäisesti hoitoa tuottava terveydenhuollon organisaatio. Palvelunantaja on yleisnimitys missä tahansa roolissa yksittäisen asiakkaan/potilaan hoitoon osalliselle sosiaali-/terveydenhuollon toimintayksikölle tai yksittäiselle ammatinharjoittajalle.
Palvelunjärjestäjä	Taho, jolla on lakiin perustuva järjestämisvastuu potilaan hoidosta. Palvelunjärjestäjä on potilaan hoidosta syntyvien asiakas- ja potilasasiakirjojen rekisterinpitäjä.
Palveluntoteuttaja	Taho, joka toteuttaa potilaan hoidon. Palveluntoteuttaja tulee ilmetä potilasasiakirjamerkinnoista.
Palveluntuottaja	Taho, joka tuottaa palvelun.
Palvelupiste / Toimisto	Yhteispalvelupiste, jolla tarkoitetaan palvelujen järjestämistä, jossa vähintään kahden eri viranomaisen palveluja on keskitetty samaan fyysiseen toimipisteeseen. Yhteispalvelupisteet tarjoavat monipuolisia julkishallinnon neuvonta- ja asiointipalveluja, pisteistä saa tietoa kunnan ja yhteistyökumppaneiden palveluista sekä neuvoja ja opastusta.
Palvelupohjainen arkkitehtuuri	Tietojärjestelmien kehittämisen lähestymistapa, jossa sovelluksia tai toimintaprosesseja muodostetaan pienemmistä, määriteltyjä osatehtäviä toteuttavista palveluista. Tietojärjestelmäkokonaisuus hahmotetaan joukkona palveluita (sovelluspalveluita), joita tarpeen mukaan yhdistelemällä voidaan entistä helpommin toteuttaa tai mukauttaa sovelluksia eri käyttötarkoituksiin.
Palvelurajapinta	Rajapinta, jonka kautta kutsuva sovellus voi hakea tietoja järjestelmästä (Apotista) tai viedä tietoja järjestelmään (Apottiin).
Palvelurakenne	Palvelurakenteella tarkoitetaan hallinnollis-organisatorista rakennetta, jonka mukaisesti lakisääteinen sosiaali- ja terveydenhuolto tulee järjestää. Tulevaisuudessa palvelurakenne koostuu kunnista, sote-alueista ja erityisvastuualueista, ja siitä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevassa laissa. (Termiä palvelurakenne on aiemmin käytetty kuvaamaan sitä, millaisia palveluja ja miten toteutettuna järjestetään; esimerkiksi laitoshoido, avohoido, palveluasuminen, kotiin järjestettävät palvelut.)
Palvelusetelijärjestelmä	Yhteiskäyttöinen verkkopalvelu, jonka avulla hallinnoidaan palvelusetelin tuottajiksi hyväksytyjä palveluntuottajia sekä asiakkaille myönnettyjä palveluseteleitä. Asiakas voi palvelusetelijärjestelmän kautta hakea tietoa hyväksytyistä palveluntuottajista, myönnettyistä palveluseteleistä sekä tilata palveluita.
Palvelusuunnitelma	Palvelusuunnitelma on asiakkaan palvelutarpeen toteuttamiseksi tai hänen ongelmansa poistamiseksi tai vähentämiseksi tehty suunnitelma. Palvelusuunnitelma laaditaan yleensä yhdessä asiakkaan kanssa ja se perustuu käytettävissä oleviin voimavaroihin.
Palvelutapahtuma	Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujenantajan ja potilaan välinen yksittäisen palvelun järjestäminen tai toteuttaminen sekä siihen ajallisesti ja asiallisesti liittyvät tutkimukset, toimenpiteet, konsultaatiot ja yhteydenotot. Palvelutapahtuma voi sisältää myös useita käyntejä (sarjakäynti), mikäli käyntien välillä ei tehdä uusia hoitopäätöksiä.
Palvelutapahtumien hallinta	Palvelutapahtumien hallinnalla tarkoitetaan terveydenhuollon palveluntuottajien yksittäisten palvelutapahtumien järjestämisen, toteuttamisen ja koostamisen tietoteknistä hallintaa.
Palvelutapahtumien kirjaus	Yksittäisten palvelutapahtumatietojen kuten käynti- ja toimenpidetietojen kirjaus
Palveluväylä	Tiedonvälitysväylä, jota integraatio hyödyntää tietojen välittämisessä. Ei sisällä varsinaisia tietojärjestelmäpalveluja. Voi olla paikallinen, alueellinen, toimialakohtainen tai kansallinen
Perhe	Perheen muodostavat yhdessä asuvat avio- tai avoliitossa olevat tai parisuhteensa rekisteröineet henkilöt ja heidän lapsensa, jompikumpi vanhemmista lapsineen sekä avio- ja avopuoliset sekä parisuhteensa rekisteröineet henkilöt, joilla ei ole lapsia. (Tilastokeskuksen määritelmä)
Perheasioiden sovittelu	Perheasioiden sovittelu auttaa parisuhteen ristiriitatilanteissa. Avio- tai avoeroissa pidetään erityisesti silmällä lapsen etua sovittaessa lapsen huoltoon, tapaamisoikeuteen ja elatukseen liittyvistä asioista. Kunta tai kuntayhtymä järjestää perheasioiden sovittelua lastenvalvojen toteuttamana, kasvatus- ja perheneuvolassa tai muiden sosiaalipalvelujen yhteydessä. Kunnat voivat myös ostaa palvelut ulkopuoliselta palveluntuottajalta.
Perheneuvola	Perheisiin erikoistunut neuvolapalvelu
Peruspalvelut ja perustason palvelut	Yleiskäsitteenä: Peruspalveluilla tarkoitetaan useimmiten kuntien tai kuntien yhteistoimintaorganisaatioiden lakisääteisiä sosiaali- ja terveystoimen sekä sivistystoimen palveluja. Sosiaali- ja terveydenhuollon käsitteenä: Perustason palveluilla tarkoitetaan kunnan tai kuntien yhteistoiminta-alueen järjestämisvastuulla olevia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja (perusterveydenhuolto ja sosiaalihuolto pois lukien kehitysvammaisten erityishuolto).
Perustason päivystyspalvelu	Ilman ajanvarausta tapahtuva äkillisen terveysongelman tutkimus- ja hoitopalvelu terveyskeskuksessa

Perusterveydenhuolto	Kunnan tai yhteistoiminta-alueen järjestämisvastuulla olevat lakisääteiset terveydenhuollon palvelut (käytännössä lähinnä terveyskeskusten toiminta). Perusterveydenhuollon palveluita annetaan terveyskeskuksissa, työterveydenhuollossa sekä yksityisillä lääkäriasemilla. Perusterveydenhuollon lääkärin vastaanotolle saapuvista potilaista noin 5 % ohjataan erikoissairaanhoidon. Perusterveydenhuolto on yleisesti kaikkien saatavilla, ja muodostaa maan terveysjärjestelmän perustan.
Poikkeus	Prosessissa tai palvelussa tapahtuva normaaliin työn tai suorituksen kulkuun kuulumatonta tapahtuma, joka tyypillisesti estää etenemisen tai odotettujen tulosten tuottamisen.
Poliklinikka (erikoissairaanhoido) Potilaan tiedonhallintapalvelu	Erikoissairaanhoidoa koskeva akuutin hoitotarpeen palvelupaikka Valtakunnallinen palvelu, joka sisältää seuraavat palvelut ja toiminnot: 1) tieto potilaalle valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista annetusta informaatiosta, 2) potilaan antamat suostumukset, 3) potilaan tekemät kiellot, 4) potilaan tekemä elinluovutuskielto ja muut elinluovutuksia koskevat tahdonilmaisut, 5) potilaan hoitotahdot, 6) muut potilaan terveyden- ja sairaanhoidoa koskevat tahdonilmaisut, sekä 7) potilaan terveyden- ja sairaanhoidon kannalta keskeiset tiedot, kuten esimerkiksi tietoja toimenpiteistä, rokotuksista, laboratoriotuloksista, fysiologista mittauksista, lääkityksestä, diagnooseista, riskitiedoista sekä hoitosuunnitelma.
Potilaan tilan reaaliaikainen seuranta	Monitorointilaitteiden tuottaman tiedon käsittely ja seuranta. Sisältää laitteiden tuottamat hälytykset potilaan tilasta.
Potilas	Terveydenhuollon palvelun käyttäjä
Potilas-/asiakas-/hoitokertomus	Potilaskertomus on jatkuvaan muotoon laadittu, aikajärjestyksessä etenevä määrämuotoinen potilasasiakirja, joka koostuu perustiedoista sekä eri hoitajajaksosten/episodien tiedoista. Se sisältää muun muassa seuraavat asiat: tutkimukset, diagnoosit, toimenpiteet, hoito-ohjeet, lääkitys, lausunnot ja hoitoyhteenveto. Sosiaalihuollossa kertomuksista käytetään nimitystä asiakaskertomus. Sosiaalihuollossa asiakaskertomus muodostuu, kun palvelunantaja tekee merkintöjä sosiaalihuollon asiakkaan tilanteesta ja asiakkaaseen liittyvistä sosiaalihuollon palvelutapahtumista.
Potilasasiakirja	Asiakirja, joka koostuu potilaan hoidon järjestämisessä ja toteuttamisessa käytettävistä, laadituista tai saapuneista asiakirjoista tai teknisistä tallenteista, jotka sisältävät hänen terveydentilaansa koskevia tai muita henkilökohtaisia tietoja. Potilasasiakirjoihin kuuluvat potilaskertomus ja siihen liittyvät potilastiedot tai asiakirjat sekä lääketieteelliseen kuolemansyyn selvittämiseen liittyvät tiedot tai asiakirjat. Myös muut potilaan hoidon järjestämisen ja toteuttamisen yhteydessä syntyneet tai muualta saadut tiedot ja asiakirjat kuuluvat potilasasiakirjoihin. Potilasasiakirjojen ensisijainen käyttötarkoitus on potilaan hoito. Potilaskertomuksen toissijainen käyttötarkoitus on varmistaa, että toimintaa voidaan valvoa terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskevan lainsäädännön mukaisesti.
Potilashallinnon merkintä	Ydinjärjestelmä sisältää potilaan hoitoprosessiin liittyvät potilashallinnon merkinnät, jotka muodostavat asiayhteyden potilaan ja terveydenhuoltopalveluja tuottavan organisaation välille.
Potilaskertomustiedot	Potilaskertomukseen tallennetut terveys- ja sairaustiedot
Potilas/asiakaslaskutus	Potilaita/asiakkaita perittävien asiakasmaksujen sekä laskujen hallinta ja ylläpito
Potilasrekisteri	Potilastietoja sisältävät henkilörekisteri. Potilasrekisteri muodostuu useita eri tietojärjestelmiä sisältävästä järjestelmäkokonaisuudesta ja manuaalisesti ylläpidettävästä potilaskertomuksesta. Potilasrekisteristä tuotetaan myös valtakunnallisesti tarvittavat lakisääteiset tilastotiedot. Potilasrekisterin tietoja voidaan käyttää tutkimus- ja opetustoiminnassa.
Potilassiirrot	Siirrettäessä potilasta yksiköstä toiseen, potilaan siirtotarpeen tiedottaminen potilastietojärjestelmästä potilaiden kuljetusta hallinnoiviin järjestelmiin (integraatio) tai kokonaan potilaan siirron hallinta potilastietojärjestelmässä. Ilmoitusten käsittely (siirto) vastaanottavassa yksikössä.
Potilastieto, potilastiedot	Potilasta ja hänen hoitoonsa liittyvä tieto, joka sisältyy potilaslaissa tarkoitettuun potilasasiakirjaan.
Potilastietojen katselun erityinen syy	Terveydenhuollon ammatillaisen kirjaama erityinen syy (koodisto) potilastietojen hakemiselle KanTa-arkistosta, sairaanhoidopiiriin yhteisrekisteristä tai organisaation omasta potilastietojärjestelmästä, kun tietojärjestelmä ei pysty automaattisesti varmistamaan hoitosuhteen olemassaoloa tietoja hakevan terveydenhuollon ammatillaisen ja kyseisen potilaan välillä.
Prosessi	Sarja toisiinsa liittyviä toistuvia toimintoja tai tapahtumia, joiden avulla prosessiin liittyviä resursseja käyttäen päästään lisäarvoa tuottavasti toivottuun tulokseen. Prosessilla käynnistyy jostain herätteestä ja sillä on selkeä alku ja loppu. Prosessi sisältää joukon tehtäviä, joiden avulla saadaan aikaan tietty tulos.
Prosessiaskel	Toiminnan eteneminen eli prosessin tai sen osan siirtyminen vaiheesta toiseen.
Prosessikaavio	Tapa kuvata prosessin toiminnot graafisesti. Prosessin toiminnot, tietovirratt ja tuotteet kuvataan sovitulla symbolilla. Auttaa ymmärtämään toimintojen järjestystä ja niiden välisiä riippuvuuksia.
Prosessikartta	Organisaation tasolla tehty yleinen, usein graafinen kuvaus organisaation tärkeimmistä prosesseista ja niiden välisistä yhteyksistä
Prosessin frekvenssi	Miten usein prosessi toistuu.
Prosessin omistaja	Prosessin omistaja on prosessin toiminnasta, tuloksesta, tuloksellisuudesta ja kehittämisestä vastuussa oleva henkilö. Prosessiin nimetty vastuullinen toimija, jonka tehtävänä on koordinoita omistamansa prosessin kuvausta, käyttöönottoa, vakiinnuttamista ja kehittämistä sekä seuranta.
Prosessin vaihe	Prosessille lisäarvoa tuottava toimijan (ihminen/sovellus) aliproessi toiminto tai tapahtuma. Prosessin vaiheesta toiseen siirrytään prosessiaskelten kautta.
Prosessinäkökulma; hoitoprosessi, tietoprosessi	Organisaatioiden toimintaa kuvataan usein mallintamalla sitä erilaisina prosesseina. Prosessi on vapaasti suomennettuna tapahtumaketju tai kehitysvaiheiden sarja, jolla on tietty suunta, tarkoitus, vaikutus tai tulos. Potilasprosessieja ovat terveydenhuollon ydinprosessi, potilaan hoitoprosessi ja sitä tukevaa tietoprosessi. Kaikille yhteistä on niiden päämäärä: potilaan terveyden tukeminen tai sairauden hoitaminen. Tietoprosessi on tukiprosessi, joka syntyy hoidon suunnittelun, toteuttamisen ja arvioinnin yhteydessä kirjattavista tapahtumista, dokumentaatiosta ja potilasasiakirjoista.
Prosessitapahtuma	Prosessin sisältämä suunniteltu vaihe tai asian kulku.
Pyyntö	Kutsuvan sovelluksen AAP:lle lähettämä palvelukutsu, johon AAP palauttaa vastauksen.
Päihdepalvelu	Kunta järjestää asukkaalleen heidän tarveensa vastaavia monipuolisia päihdepalveluja varhaisvaiheen toteutamisesta ja akuuteista päivystyspalveluista alkaen pitkäaikaiskuntoutukseen. Päihdepalvelut järjestetään sosiaali- ja terveydenhuollon yleisinä palveluina, päihdehuollon erityispalveluina sekä erityistason sairaanhoidona.
Päivystys	Yleistermi, viittaa joko päivystyshoidon tarpeeseen tai palvelua (päivystyshoitoa) tuottavaan paikkaan.
Päivystysaika	Virka-aika on terveyskeskuksen ilmoittama aukioloaika. Päivystysaika on virka-ajan ulkopuolinen aika.
Päivystyspoliklinikka	Päivystyspalvelua tuottava paikka.
Päivä / Toimintakeskus	Päivä/toimintakeskukset tuottavat ennaltaehkäisevää ja kuntoutumista ja toimintakykyä tukevaa toimintaa erilaisille kohderyhmille esim. ikääntyville tai vammaispalvelujen piirissä oleville henkilöille. Päivä/toimintakeskustoiminta voi olla kunnan järjestämiä tai kunnan ostopalveluna tuottamaa toimintaa.
Päätietoryhmä	Organisaation tai organisaatioryhmän, tässä tapauksessa koko julkisen hallinnon, toiminnasta ja tietotarpeista johdettu ylätasoinen tietokokonaisuus. Päätietoryhmien ja niitä tarkentavien tietoryhmien tarkoitus on mallintaa ja jäsentää tietokokonaisuus hallittavissa oleviin osiin. Jäsenystä käytetään tietojen ja niitä tuottavien ja käyttävien palvelujen ja prosessien välisen suhteiden kuvaamiseen. Jäsenystä käytetään myös kuvaamaan tietojen sijoittumista tietovarantoihin ja tietojärjestelmiin.
Päätöksentekoa ohjaavat tiedot	Päätöksentekoa ohjaavat tiedot pitävät sisällään hoitosuosituksen ja -käytännöt
Päätös	Päätöksellä tarkoitetaan asiakasta/potilasta koskevaa ammattihenkilön tai organisaation tekemää päätöstä tai ratkaisua asiakkaan/potilaan hoidosta tai palvelusta tai asian käsittelystä.
Radiologinen tutkimus- ja toimenpideluokitus	Luokitus yhtenäistää radiologisten konsultaatioiden käyttöä ja tilastointia. Luokitusta voidaan käyttää erityyppisissä sairaanhoitoloitoksissa yliopistosairaaloista terveyskeskuksiin sekä yksityisissä terveydenhuollon laitoksissa ja sitä käytetään KELAn sairausvakuutuksen radiologisten tutkimusten taksoituksen pohjana.
Rahoitusvastuu	Rahoitusvastuu määrittää sen, millä taholla on vastuu lakisääteisten sosiaali- ja terveyspalvelujen rahoittamisesta
Rajapinta	Standardin mukainen käytäntö tai yhtymäkohta, joka mahdollistaa tietojen siirron laitteiden ohjelmien tai käyttäjien välillä.
Rajoite	Selkeästi ja tarkoituksella rajoittaa suunnittelua, toteutusta, käyttöä, elinkaarta tai päätöksentekoa; kehittämistä ohjaavat projektin linjaukset, joiden avulla rajoitetaan mahdollisten suunnittelupäätösten joukkoa.
Rakenteinen muoto	Tietojen esitysmuoto, joka noudattaa tarkkoja muodollisia sääntöjä siten, että tiedot ovat koneellisesti tulkittavissa ja käsiteltävissä. CDA-asiakirjan muoto, jossa tieto esitetään koodeina
Rakenteisen kirjaamisen opas	http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110913/URN_ISBN_978-952-302-108-2.pdf?sequence=1

Rakenteisen potilas- ja terveystietojärjestelmän luokitukset, lomakkeet ja muut koodistot	http://www.thl.fi/fi_FI/web/fitutkimus/palvelut/koodistopalvelu/koodistot/potilaskertomus
Raportit ja tilastot	Järjestelmän käytöstä ja siihen liittyvästä tiedosta? koostetut raportit ja analyysit. Tämä pitää sisällään sekä toiminnan suunnitteluun ja johtamiseen tarvittavat ns. "operaatiiviset raportit" kuten leikkauslistat että järjestelmän kerryttämästä tiedosta muodostetut ns. tilastoraportit ja analytiikan. Ajallisina ulottuvuuksina ovat menneisyys, nykyaika ja tulevaisuus.
Raportointi	Tiedon ja tiedon analysoinnin perusteella tehty raportointi
Ratkaisuaika	Aika häiriön tai ongelman havaitsemisesta, jonka aikana toimittajan tulee saada poistettua häiriö tai ongelma tai muuten normalisoida palvelu.
Reaaliaikainen viestintä	Ammattilaisten välistä kommunikointia helpottavia teknisiä palveluita, joita ovat muun muassa tavoitettavuustiedot, videokonsultaatio, pikaviestintä.
Reagointi-aika	Aika, jonka kuluessa tapahtuman tai häiriön havaitsemisesta tulee häiriön korjaaminen tai tapahtuman käsittely aloittaa. Reagointi-aika riippuu yleensä häiriön kriittisyysluokasta. Häiriö voidaan havaita joko asiakkaan häiriöilmoituksesta (tapahtuma) tai toimittajan itsenäisen valvontahälytyksen tai muun havainnon (event management) pohjalta
Referenssiarkkitehtuuri	Kts. viitearkkitehtuuri
Rekisterinpitäjä	Yksi tai useampi henkilö, yhteisö, laitos tai säätö, jonka käyttöä varten henkilörekisteri perustetaan ja jolla oikeus määrätä henkilörekisterin käytöstä tai jonka tehtäväksi rekisterinpito on lailla säädetty.
Rekisteriseloste, rekisteriselvitys	Henkilötietolain edellyttämä dokumentti, joka on laadittava jokaisesta henkilötietorekisteristä. Rekisteriselosteesta tulee käydä selville rekisterinpitäjän yhteyshenkilö, sen sisältämät henkilötiedot ja käyttötarkoitus sekä tietojen luovuttamisen ja suojaamisen periaatteet. Rekisteriselosteeseen tulee olla jokaisen saatavilla.
Reseptin kirjoitus	Reseptille haetaan lääketiedot lääketietokannasta, jolloin järjestelmä ilmoittaa haitallisista interaktioista sekä muiden sairauksien vaikutuksesta lääkitykseen (esimerkiksi munuaisen vajaatoiminta). Reseptitietojen lähettäminen KanTa-palvelun (eReseptikeskus) kautta sähköisesti apteekille. Reseptejä uusittaessa haetaan voimassa olevat reseptitiedot eReseptikeskuksesta.
REST	Representational state transfer. Käyttö: Palvelurajapinnan tiedonsiirtoteknologia
Resurssien hallinta ja ohjaus	Resurssien hallinnalla ja ohjauksella koordinoidaan potilasvirtoja ja kohdennetaan resurssit oikea-aikaisesti.
Resurssien suunnittelu	Resurssien suunnittelu kattaa organisaation tuottamien palveluiden ja palveluiden tuottamiseksi tarvittavien resurssien (henkilöt, tilat, välineet ja tarvikkeet) suunnittelun ja hallinnan.
Resurssitiedot	Resurssitiedot sisältävät sosiaali- ja terveydenhuollossa tarvittavien resurssien tietoja.
Roolit	Käsite- ja tietomallien sekä toimintojen, tehtävien ja arkkitehtuurin jäsenyyksessä käytetään rooleja. Hoitosuhteiden loki- ja valvonnalla keskeisiä ovat organisaatioiden, henkilöiden ja tietojärjestelmien roolit.
Ryhmäasiakas	Ryhmäasiakkaalla tarkoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollossa yksilöasiakkaista koostuvaa ryhmää.
Ryhmätoiminta	Ryhmätoiminnalla tarkoitetaan yhden tai useamman ammattihenkilön toteuttamaa asiakas-/hoitosuunnitelman mukaista avohoitoa tai kuntoutusta jollekin asiakas-/potilasryhmälle (esim. psykiatria-, reuma- ja diabetesryhmä, päihdehuollon ryhmät).
Ryhmävastaanotto	Ryhmävastaanotolla tarkoitetaan yhden asiakkaan/potilaan vastaanottoa, jossa on mukana useita ammattilaisia
Sairaala	Sairaala on laitos, jossa potilaat saavat lääketieteellistä hoitoa.
Sairaanhoiton erikoisalapalvelu, polikliininen	Lääketieteen erikoisaloittain järjestetty palvelu, joka annetaan potilaan käydessä vastaanotolla ja johon ei sisälly yöpymistä sairaalassa
Sairaanhoiton erikoisalapalvelu, päiväkirurginen/lyhytjälkihoitoinen kirurgia	Toiminta, johon liittyy suunniteltu leikkaustoimenpide ja potilaan tulo- ja lähtöpäivä on sama. Päiväkirurgia edellyttää yleisanestesiaa, laajaa puudutusta tai suonen sisäisesti annettavaa lääkitystä.
Sairaanhoiton erikoisalapalvelu, tehostettu hoito	Toiminta, joka edellyttää tehostettua hoitoa
Sairaanhoiton erikoisalapalvelu, valtakunnallisesti keskitetty, vaativa	Valtakunnallisesti keskitettävällä erityistason sairaanhoidolla tarkoitetaan harvempaan kuin viiteen yliopistosairaalaan tai vastaavaan terveydenhuollon toimintayksikköön keskitettävää hoitoa. Valtakunnallisesti keskitettävään erityistason sairaanhoitoon kuuluvat toiminnot, jotka ovat harvinaisia ja vaativat korkeatasoista lääketieteellistä osaamista tai välineistöä.
Sairaanhoiton erikoisalapalvelu, vuodeosasto- ja hoito- ja seuranta-	Toiminta, joka edellyttää vuodeosastolla tapahtuvaa hoitoa ja seuranta-
Sairaanhoiton erikoisalapalvelu, vuodeosasto- ja hoito- ja seuranta-	Toiminta, johon liittyy suunniteltu leikkaustoimenpide ja joka edellyttää vuodeosastolla tapahtuvaa jälkihoitoa ja seuranta- ja valmiutta leikkauksen jälkeiseen tehostettuun hoitoon
Sairaanhoitopiirit	Nykyisin: Suomessa on 20 sairaanhoitopiiriä, jotka ovat kuntien omistamia ja rahoittamia kuntayhtymiä. Sairaanhoitopiireillä on lakisääteinen järjestämisvastuu jäsenkuntien erikoissairaanhoiton palveluista. Ne myös tuottavat itse suurimman osan palveluistaan. Kunta-sote -koordinaatioryhmän linjaus: Sairaanhoitopiirien järjestämisvastuu lakkaa vuoden 2016 lopussa ja siirtyy perustettaville sote-alueille. Myös yliopistosairaalat siirtyvät sote-alueiden omistukseen. Uudistuksen jatkovalmistelussa ratkaistaan se, miten hoidetaan sairaanhoitopiirien henkilöstön, omaisuuden ja vastuuden asema
Sanasto	Sanastolla tarkoitetaan yleensä luetteloa jossain kielessä tai ympäristössä sallituista sanoista (termeistä) luokitelluineen, määriteltynä, kuvauksineen ja esimerkkeineen. Tietoteknisessä ympäristössä sanastoilla kuvataan käsitteiden merkityksiä siten, että eri tietojärjestelmät voivat ymmärtää käsittelemäänsä tietoa. Sanastoja voidaan laatia monin eri tavoin ja eri käyttötarkoituksiin. Sanastotyyppejä ovat muun muassa terminologiset sanastot, asiasanastot, ontologiat ja tietojärjestelmien ja sovellusten integrointia tukevat sanastot.
Sanastotyö	Sanastotyöllä tarkoitetaan niitä menetelmiä ja käytännön töitä, joilla kehitetään semanttista yhteentoimivuutta edistäviä sanastoja.
Sarja-aika	Samanaikainen palvelun toistuva (vastaanotto) aika. Sarja-ajanvaraus saman palvelun varaaminen toistuvasti.
SAS-toiminta	Lyhenne tulee sanoista Selvitä, Arvioi ja Sijoita. SAS-toiminnan tavoitteena on tukea vanhuspalveluiden asiakasta kotona asumisessa tai ohjata asiakas hänelle tarkoituksenmukaiseen asumispalveluun tai laitoshoitoon. SAS-työryhmä arvioi asiakkaan tarpeen ja kiireellisuuden asumispalvelulle tai pitkäaikaiselle hoitopaikalle.
Sekvenssikaavio	Kaaviotyyppi, joka esittää uimaradoilla kuvattujen osapuolten väliset kutsut ja niiden välisen järjestyksen tai tietoliikenteen.
Semanttinen yhteentoimivuus	Tietojärjestelmäominaisuus, joka varmistaa, että tiedon merkitys säilyy tietoa vaihdettaessa muuttumattomana ja ymmärrettävänä kaikille osapuolille.
Simulointi	Simuloinnissa toiminta kuvataan mallin avulla, johon liitetään toimintaa kuvaavia parametreja ja luodaan matemaattinen malli. Simulointimallin avulla (parametreja muuntamalla) voidaan arvioida toiminnan sujuvuutta eri tilanteissa. Simulointi toteutetaan usein tietokoneella.
SNOMED CT	SNOMED CT (Systematized Nomenclature of Medicine Clinical Terms) lääketieteen ja terveydenhuollon sanasto. SNOMED CT on laajin olemassa oleva terveydenhuollon sanasto ja sen käytöllä voidaan tukea lääketieteen ja terveydenhuollon tietoteknisiä sovelluksia. SNOMED CT ei toistaiseksi ole käytössä Suomessa.
SOAP	Simple Object Access Protocol. Käyttö: Palvelurajapinnan tiedonsiirtoteknologia
Sosiaali- ja terveydenhuollon alueellinen ja paikallinen kokonaisarkkitehtuuri	Kuntien järjestämisvastuulla olevien sosiaali- ja terveyspalveluiden kokonaisarkkitehtuuri
Sosiaalihuollon rahaliikenne	Pitää sisällään maksatuksen, perinnän, välitystilin ja itsenäistymisvarat.
Sosiaalihuolto	Sosiaalihuollon tehtävänä on sosiaalisten ongelmien ehkäisy, sosiaalisen turvallisuuden ylläpitäminen sekä ihmisten omatoimisuuden tukeminen.
Sosiaalinen luototus	Sosiaalihuoltoon kuuluu luotonantoa, jonka tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista. Sosiaalinen luotto voidaan myöntää perustellusta syyistä henkilölle, jolla ei ole pienituloisuutensa ja vähävaraisuutensa vuoksi muulla tavoin mahdollisuutta saada kohtuuehtoisia luottoja ja jolla on kyky suoriutua luoton takaisinmaksusta. Sosiaalinen luototus on kunnille vapaaehtoinen tehtävä.
Sosiaalipäivystys	Neuvonta, ohjaus ja tukitoimet, jossa sosiaalipalvelut ovat saatavilla vuorokauden eri aikoina välittömän ja kiireellisen sosiaalisen tuen tarpeessa oleville

Sosiaaliturva	Keinot, joilla yhteiskunta pyrkii takaamaan jäsenilleen ihmisarvoisen elämän edellyttämän toimeentulon ja huolenpidon. Sosiaaliturvan avulla taataan kohtuullinen toimeentulo silloin, kun se on uhattuna työttömyyden, sairauden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden aikana sekä lapsen syntymän ja huoltajan menetyksen takia
Sote-alue	Kuntien muodostama sosiaali- ja terveydenhuoltoalue
Sote-integraatio	Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun organisointi mahdollisimman laajasti samalle taholle. Integraatiolla tarkoitetaan tässä yhteydessä hallinnollista ratkaisua, ei organisaatioiden välistä yhteistyötä. Integraation tavoitteena on saada sosiaali- ja terveydenhuollon päätöksenteko, johtaminen ja rahoitus mahdollisimman selkeästi yhdelle alueensa väestöstä vastaavalle taholle
Sovellus	Tietokoneohjelma/-ohjelmisto
Staatinnainen prosessi	Pysyväluonteinen prosessi; prosessin osat ja suoritusjärjestys määritellyt.
Standardi	Tunnustetun osapuolen hyväksymä dokumentti, jossa on määritelty yleistä ja toistuvaa käyttöä varten sääntöjä, ohjeita tai piirteitä tuotteille, prosesseille tai palveluille
Statustieto	Se osa tutkimustiedosta, joka on rakenteisessa muodossa.
Strategia-prosessi	Liiketoiminnan tavoitteellinen kehittäminen tai laadunhallinnallinen jatkuva parantaminen. Kokonaisarkkitehtuurin suunnitteluprosessissa tärkeimpänä syöteenä toimii organisaation johdon asettama strategia.
Strategiset tavoitteet	Organisaation sisäiset, koko organisaation toimintaa ja erityisesti kehittämistä ohjaavat tavoitteet, esimerkiksi markkinaisuus, toiminnan volyymin tavoitearvot, uusien palvelualueiden kehittäminen ja organisaatioiden yhdistäminen.
Suorit tiedot	Suorit tiedot sisältävät sekä yksittäiseen henkilöön liittyviä, että anonymisoituja organisaation tarvitsemia suorit tiedoja
Suostumus	Suostumuksella tarkoitetaan asiakkaan Sote-palvelunantajalle antamaa suostumusta, jolla hän sallii palvelunantajan käyttää itseään koskevaa tietoa. Suostumukset ovat potilaan keino vaikuttaa tietojensa käyttöön, antaa lupa toiselle henkilölle tai taholle asioida puolestaan tai nähdä potilaan potilastietoja. Kielto voidaan käsitellä negatiiviseksi suostumukseksi
Suostumusten, kieltojen ja tahdonilmaisujen hallinta	Asiakkaan tai potilaan salassa pidettävien asiakastietojen luovutusta koskevien ja muiden tahdonilmaisujen kirjaus ja ylläpito
SURO	Suuronnettomuus = tapahtuma, missä osallisena paljon potilaita.
Suun terveydenhuollon statustieto	Suun terveydenhuollon statustieto on se osa tutkimustiedosta, joka on rakenteisessa muodossa.
Suun terveydenhuollon toimenpideluokitus	Suun terveydenhuollon toimenpideluokitus on osa kansallista terveydenhuollon toimenpideluokitusta. Se on käytössä sekä julkisella että yksityisellä sektorilla ja KELAssa.
Suun terveydenhuollon toimenpidetieto	Suun terveydenhuollon toimenpidetieto on se osa suun terveydenhuollon hoitotiedosta, joka on rakenteisessa muodossa.
Suun terveydenhuollon tutkimustieto	Suun terveydenhuollon tutkimustieto on potilasta koskeva tieto, joka syntyy hoidon kuluessa ja joka sisältyy potilasasiakirjaan.
Suun terveydenhuolto	Suun terveydenhuolto sisältää kansanterveyslain mukaisen valistus- ja ehkäisytoiminnan, hampaiden tutkimuksen ja hoidon. Hammaslääkäripalvelua tarjoavat hammaslääkärit ja erikoishammaslääkärit, joiden yleisimpiä työtehtäviä ovat hampaiden paikkaaminen, erilaisten suun alueen tulehdusten hoitaminen, hampaiden oikominen ja hampaiden poistoon ja proteeseihin liittyvät tehtävät sekä suun sairauksien ennaltaehkäisy esimerkiksi opastamalla asiakasta hampaiden kotihoidossa. Palvelun toteutukseen osallistuu useimmiten myös hammaslääkäriä avustava hammashoitaja tai suhygienisti.
Suun terveydentila	Suun terveydentila on terveydenhuollon ammattihenkilön näkemys kansalaisen/potilaan suun terveyden kokonaistilasta tutkimushetkellä.
Synkroninen kutsu	Pyyntö, johon palvelu vastaa välittömästi palauttamalla pyynnön mukaisen tietorakenteen.
Syöte	Tietoja ja materiaalia, joka syötetään prosessiin, palveluun tai sovellukseen. Syöte ei ole sama asia kuin raha, laitteet tai ihmisten osaaminen, jotka ovat resursseja ja siten osa prosessia.
Sähköinen allekirjoitus (henkilöallekirjoitus)	Sähköinen allekirjoituspalvelu varmistaa allekirjoittajan henkilöllisyyden sekä tuotetun asiakirjan tietojen muuttumattomuuden.
Sähköinen arkistointi	Sähköisellä arkistolla tarkoitetaan arkistoa, jossa tieto on talletettu digitaaliseen muotoon ja sille on määritelty arkistonmuodostussuunnitelma. Tässä yhteydessä sähköinen arkisto ei edellytä Arkistolaitoksen hyväksyntää.
Sähköinen asiointi	Sähköisellä asioinnilla tarkoitetaan julkishallinnon palvelujen käyttämistä tieto- ja viestintätekniikan keinoin. Sähköistä asiointia kehitettäessä kehitetään koko asiointiprosessia, joka muodostuu asiakkaan käyttöliittymästä palveluun sekä palvelun tuottamiseen liittyvistä prosesseista. Asiakkaita voivat olla kansalaiset, yritykset ja viranomaiset. Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) sanoo, että lakia sovelletaan mm. hallintoasiain sähköiseen viestintään, käsittelyyn ja päätöksen tiedoksiantoon.
Sähköinen lääkemääräys	Kelan hallinnoima sähköisen lääkemääräyksen reseptikeskus lääkkeiden määräämiseen tai toimittamiseen.
Tahdonilmaisu	Yläkäsite kaikille potilaan tahdonilmauksille koskivatpa ne tietojen luovutuksia ja katselua tai hoitotoimenpiteitä.
Tapahtuma	Havainnottava lyhytkestoinen sisäinen tai ulkoinen ilmiö, joka voi esimerkiksi käynnistää prosessin tai prosessin vaiheen.
Tarve	Jonkin halutun, tarvittun tai käytännöllisen ominaisuuden/asian puuttuminen. Kuvatut ja määritellyt tarpeet voidaan nähdä vaatimuksina.
Tautiluokitus ICD-10	Perusterveydenhuollon kansainvälisen luokituksen ICD-10:n suomalainen versio. Tautiluokitusta käytetään kliinisessä työssä, tilastoissa, sosiaalivakuutuksessa sekä tutkimuksessa.
Tehtävä	Yksittäisen toimijan määritelty joukko toimenpiteitä halutun tuloksen aikaansaamiseksi. Prosessikuvauksen sisällä käytettävä käsite tehtävä tai osatehtävä tarkoittaa käsittelyvaihetta. Nämä tehtävät ovat yleensä yksilön tai ryhmän suoritettavia käytännön toimenpiteitä.
Tehtävälista	Lista, jossa ylläpidetään suoritettavia tehtäviä.
Teknologia-arkkitehtuuri	Kokonaisarkkitehtuurin näkökulma, johon on koottu potilaan kannalta tärkeitä sairaudet ja terveysongelmat, riippumatta siitä hoidetaanko niitä terveyskeskuksessa, työterveyshuollossa vai keskussairaalassa. On tarkoitus, että voimassaolevia hoitosuunnitelmia on kerrallaan vain yksi.
Teko	Yksittäisen toimijan lyhytkestoinen toimenpide (operation) halutun tuloksen aikaansaamiseksi.
Terveyden- ja sairaanhoito	Terveyden- ja sairaanhoito on potilaan terveydentilan määrittämiseksi taikka hänen terveytensä palauttamiseksi tai ylläpitämiseksi tehtäviä toimenpiteitä, joita suoritetaan terveydenhuollon ammattihenkilöt tai joita suoritetaan terveydenhuollon toimintayksikössä.
Terveydenhuollon ammattihenkilö	Terveydenhuollon ammattihenkilö on terveydenhuollon ammattihenkilöstä annetun lain (559/1994) 2 §:ssä tarkoitettu henkilö. Terveydenhuollon ammattihenkilöitä ovat kaikki laillistetut, luvan saaneet ja nimikesuojatut ammattihenkilöt.
Terveydenhuollon asiakirja	Asiakirja, joka sisältää potilasasiakirjat sekä muut terveydenhuollon palvelunantajan tuottamat asiakirjat (esimerkiksi taloushallinnolliset asiakirjat).
Terveydenhuollon järjestämisvastuu	Kansanterveyslaissa ja erikoissairaanhoitolaissa on terveydenhuollon järjestäminen säädetty kuntien tehtäväksi, joten niillä on vastuu perustuslain 22 §:ssä julkiselle valalle säädetyn veloitteen toteuttamisesta käytännössä. Kunnallishallinnossa tehtävien hoidossa käytetään yleisesti käsitettä järjestämisvastuu.
Terveydenhuollon palveluluokitus	Terveysalan palveluluokitus on olla yhdenmukainen nimikkeistö, joka luo edellytyksiä terveyspalveluiden laadun valvonnalle, johtamiselle ja kilpailuttamiselle.
Terveydenhuollon prosessi	Terveydenhuollonprosessi on prosessi, jossa potilas ja terveydenhuollon ammattihenkilö toimivat tavoitteenaan vaikuttaa suoraan tai epäsuorasti potilaan terveyden kokonaistilaan.
Terveydenhuollon toimenpide-tieto	Se osa terveydenhuollon hoitotiedosta, joka on rakenteisessa muodossa.
Terveydenhuolto	Toiminta, jonka tavoitteena on psyykkisen ja fyysisen toimintakyvyn ylläpito ja parantaminen. Terveydenhuollon perustana ovat ehkäisevä terveydenhuolto ja hyvin toimivat, koko väestön saatavilla olevat terveyspalvelut.
Terveydentila	Terveydenhuollon ammattihenkilön näkemys kansalaisen/potilaan terveyden kokonaistilasta tutkimushetkellä.
Terveys- ja hoitosuunnitelma	Potilaskohtainen suunnitelma, johon on koottu potilaan kannalta tärkeitä sairaudet ja terveysongelmat, riippumatta siitä hoidetaanko niitä terveyskeskuksessa, työterveyshuollossa vai keskussairaalassa. On tarkoitus, että voimassaolevia hoitosuunnitelmia on kerrallaan vain yksi.
Terveys- ja palvelusuunnitelma	Yleisnimeke asiakkaan palvelujen kokonaisuunnitelmalta sisältäen sekä sosiaalihuollon hoito- ja palvelusuunnitelman että terveydenhuollon rakenteisen terveys- ja hoitosuunnitelman.

Terveysasema / terveyskeskus	Perusterveydenhuollosta vastaava kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämä toimintayksikkö (Kansanterveyslaki ja Terveydenhuoltolaki).
Terveysaseman päiväpäivystys	Virka-ajalla terveysasemien vastaanotto toiminnan ohessa järjestettävä päivystystoiminta.
Terveystalio	Asiakkaan hallinnassa oleva terveys- ja hyvinvointitietojen varasto, johon terveys- ja hyvinvointipalvelujen tuottajat voivat tuottaa tietoa
Tiedon analysointi	Tiedon analysointi päätöksenteon, johtamisen, hallinnan ja raportoinnin tarkoituksiin
Tiedon hallinta	Tiedon hallinnalla tarkoitetaan organisaation tuottaman tai käyttämän tiedon hallintaa, ottaen huomioon tiedon monimuotoisuus ja eri näkökulmat. Näitä näkökulmia ovat esimerkiksi omistajuus ja vastuut, laatu, käytettävyys, löytyvyys, yhdistettävyyden, yhteentoimivuus, hyödynnettävyys, tietoturvallisuus ja -suoja, julkisuus, maksullisuus/maksuttomuus ja elinkaari. Tietoa pitää hallinnoida ja käsitellä siten, että tieto on luotettavaa, sitä voidaan hyödyntää tehokkaasti kaikkiin käyttötarkoituksiinsa, ja tiedolla edistetään tuottavuutta erilaisissa toiminnoissa.
Tieto	Tieto on julkisen hallinnon näkökulmasta päätöksenteon hyödyke, johon lainsäädäntö, hallinto ja lainkäyttö perustuvat. Julkisen hallinnon tuottamaa tietoa hyödynnävät myös kansalaiset, yritykset ja yhteisöt. Tässä määrittelydokumentaatiossa tiedolla tarkoitetaan julkisen hallinnon tuottamaa, vastaanottamaa tai käyttämää tietoa. Tieto voidaan esittää sanoin, numeroin, visuaalisesti tai äänitallenteena. Tiedon jalostusprosessin ja arvoitetun mukaisesti tieto voidaan jäsenellä dataan (tallennettuja yksittäisfaktoja, ns. raakatietoa), informaatioon (järjestettyä dataa, jolle tulkinta ja asyayhteys antavat merkityksen) ja edellisten pohjalta muodostuvaan tietämykseen (tai tietoon).
Tietoarkkitehtuuri	Kokonaisarkkitehtuurin näkökulma, joka kuvaa organisaation käyttämät tiedot, niiden rakenteet sekä suhteet. Tietoarkkitehtuurin suunnittelun tavoitteena on luoda organisaatiotasoinen yhteinen näkemys keskeisestä tietopääomasta sekä helpottaa informaation löytämistä, välittämistä ja hallintaa. Suunnittelulla tähdätään tietorakenteiden vakiointiin ja sen mahdollistamaan tietojen uudelleenhyödynnettävyyteen.
Tietojärjestelmä	Sosiotekninen määritelmä: Tietojärjestelmä käsittää siihen sisältyvän tiedon (data, informaatio, tieto, tietämys), teknologian, työtoiminnan, kommunikaation, organisaation ja ihmiset. Siten tietojärjestelmän perimmäinen tarkoitus on palvella sitä työtä ja sitä työtoimintaa, mihin se on tarkoitettu käytettäväksi palvelun tuottamiseksi. Välinekeskeinen määritelmä: Tietojärjestelmän avulla tietoa tallennetaan, säilytetään, välitetään ja hyödynnetään. Voi sisältää sekä manuaalisia, sähköisiä että toiminnallisia elementtejä. Tietoa käsittelevät toimijat (ihmiset ja ohjelmistot) sekä itse tieto (data) ovat osa järjestelmää.
Tietojärjestelmäarkkitehtuuri	Kokonaisarkkitehtuurin näkökulma, joka kuvaa organisaation keskeiset järjestelmät, niiden suhteet sekä ominaisuustiedot. Tietojärjestelmäarkkitehtuurin suunnittelu on ko. arkkitehtuurin rakenteellista suunnittelua, elinkaarisuunnittelua sekä kustannus- ja käyttöoptimoitua. Tietojärjestelmäarkkitehtuuri muodostaa organisaation järjestelmäpääoman. Tietojärjestelmäarkkitehtuurin suunnittelussa tavoitteena on suunnitella tietojärjestelmäkokonaisuutta siten, että muodostuva järjestelmäkokonaisuus tukee parhaalla mahdollisella tavalla organisaation tavoitteita.
Tietokokonaisuus	Toisiinsa kiinteästi liittyvä joukko tietoja, esim. asiakirja tai samassa tehtävässä tarvittavien tietoelementtien muodostama kokonaisuus.
Tietolähde	Asiakirjoina tai kuvina olevan terveydenhuoltoon liittyvän tietosisällön lähde
Tietomalli	Apotti-järjestelmän käsittelemien tietojen jäsenyys.
Tietoryhmä	Päätietyryhmää tarkemman tason looginen tietojen kokonaisuus. Päätietyryhmä sisältää tavallisesti useita tietoryhmiä. Tietoryhmiä käytetään analysoitaessa prosessien tietotarpeita sekä kuvaamalla tietojen luonti-, päivitys- ja luku-ominaisuksia.
Tietosuoja	Tietosuojalla tarkoitetaan yksilöä koskevien tietojen suojaamista oikeudettomalta käytöltä henkilötietoja käsiteltäessä. Henkilötietoja ovat kaikki tiedot, jotka voidaan tunnistaa yksittäistä henkilöä tai hänen perhettään koskeviksi, eivät siis yksin henkilötunnukset.
Tietotyyppi	Viitataan sekä yksittäisiin tietoihin (vrt. HL7 tietotyypit) että useita yksittäisiä elementtejä sisältäviin tietueisiin, kuten verenpaine, johon sisältyy useita tietoalkioita (mm. alapaine, yläpaine ja pulssi).
Tietovaranto	Toiminnan tarpeista johdettu ja hallinnollisista syistä määritelty tietojen kokonaisuus, jotta tiedot ovat paremmin hallittavissa. Tietovaranto kattaa yhteisesti hallinnoitujen joukon tietoja, joista muodostuu looginen kokonaisuus. Tietovarannon tietojen hallinta on organisoitu ja vastuutettu yhdelle toimijalle. Tietovarannon omistajuus sekä kehittämis- ja ylläpitovastuut on määritelty ja dokumentoitu. Tietovaranto voi olla fyysisesti keskitetty tai hajautettu.
Tietovarastointi	Tietovarastoinnilla tarkoitetaan tietojen hankintaan, tallentamiseen ja analysointiin tarvittavia tietojärjestelmäpalveluita. Näitä ovat muun muassa ETL (extract, transform, load; tiedon hakeminen ulkoisista lähteistä, sen muuttaminen sopivaan muotoon ja lataaminen tietovarastoon), DW (data warehouse, tietovarastointi sisältää tiedon tallentamisen ja sen hallitsemisen ja saattamisen käyttäjän ulottuville) ja BI (business intelligence, liiketoimintatiedon tietojärjestelmäpohjaista hankintaa ja analysointia).
Tietovirta	Tiedon liikkumisen suunta ja sisältö kahden tai useamman toimijan tai prosessin vaiheen/toiminnon välillä.
Tietoväline	Väline, jonka avulla tietoa välitetään. Voi olla manuaalinen, sähköinen tai toiminnallinen esim. paperilomake, ilmoitustaulu, ohjelmisto, puhelin tai palaveri.
Tilapäisen henkilötunnuksen palvelu	Palvelu tuottaa tilapäisiä henkilötunnuksia henkilöille, joilla ei ole henkilötunnusta (vastasyntyneet, toisen maan kansalaiset yms.) tai joita ei ole tunnistettu
Tilausten hallinta	Organisaation ulkopuolelta tilattavien tilausten hallinta
Todennus	Tietoturvaa edistävä menettely, jolla varmistetaan kohteen todenmukaisuudesta, oikeellisuudesta tai alkuperästä.
Toimeentulotuen perintä 23§	Myönnetty toimeentulotuki voidaan periä takaisin mm odotettavissa olevasta etuudesta, joka ei ole toimeentulotuen myöntämisen aikaan hakijan käytettävissä, esimerkiksi työttömyyskorvaus
Toimeentulotuki	Sosiaalihuollon tehtävä, jossa tavoitteena on turvata henkilön ja perheen toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä silloin, kun toimeentuloa ei voida saada ansiotyöllä, toimeentuloturan ensisijaisilla etuuksilla, elatusvelvollisen huolenpidolla tai muulla tavoin. Toimeentulotuki on viimeisinainen toimeentuloturvan muoto. Toimeentulotukeen kuuluu perus-, täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki.
Toimeentuloturva	Sosiaaliturvan osa, jonka tarkoituksena on taata henkilölle riittävä toimeentulo
Toimenpide	Toimenpiteet käsittävät toimenpiteiden nimet, toimenpidekertomukset sekä mahdolliset komplikaatiot. Tietoja hyödynnetään tehtyjen toimenpiteiden sekä komplikaatioiden tarkastelussa. Toimenpiteisiin voidaan liittää hoitosuosituksia ja hoitoketjujen ohjantaa.
Toimenpideluokitus	Toimenpideluokitus pohjautuu pohjoismaiseen kirurgiseen luokitukseen (NCSP), jota päivitetään pohjoismaiden välisenä yhteistyönä Pohjoismaiden luokituskeskuksen (NCC) johdolla. THL:llä on edustaja NCC johtoryhmässä ja kansallisella tasolla toimenpideluokituksen kehittämisessä ja ylläpidossa on mukana lukuisia erikoisalakohtaisia asiantuntijaryhmiä. THL vastaa luokituksen ylläpidosta ja jakelusta.
Toiminnalliset vaatimukset	Määrittelee kehitettävän tai hankittavan järjestelmän käyttäytymistä tai toiminnallisuutta, kuten mitä palveluja ohjelmiston on tarjottava, miten ohjelmisto reagoi syötteisiin ja miten se käyttäytyy annetuissa tilanteissa.
Toiminta	Yksittäisen tai kollektiivisen toimijan tavoitteellinen joukko tekoja, joilla pyritään haluttuun lopputulokseen.
Toiminta-arkkitehtuuri	Kokonaisarkkitehtuurin näkökulma, joka kuvaa organisaation toiminnalliset rakenteet. Näitä ovat mm. sidosryhmät, palvelut ja tuotteet sekä prosessit ja organisaatiot. Myös toiminnan kehittämisen perusrakenteet, kuten visiot ja strategiat, ovat osa toiminta-arkkitehtuuria. Toiminta-arkkitehtuurin suunnittelun tavoitteena on optimoida ja suunnitella asiakkaiden tarpeisiin ja odotuksiin liittyvää palvelutarjontaa sekä palveluiden tuottamiseen tarvittavien toiminnan rakenteita. Tunnetaan myös termillä liiketoiminta-arkkitehtuuri (business architecture).
Toimintakokonaisuus	Useiden toimintojen muodostama joukko, joista kullakin toisiinsa liittyvää toimintaa. Joukko tehtäviä, joilla saadaan aikaan tietty tulos.
Toimintakyky	Henkilön kyky selviytyä päivittäisten toimintojen fyysisistä, psyykkisistä, sosiaalisista ja kognitiivisista vaatimuksista sekä muutokset potilaan palvelutapahtuman (kuntoutus tai terapiajakso) tai palvelukokonaisuuden (palveluketju) aikana. Käytetty toimintakyky mittari tai arviointimenetelmä sekä potilaan oma arvio toimintakyvystään ja siinä tapahtuneista muutoksista.
Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus, ICF	Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus, joka kuvaa yksilön/asiakkaan biopsykososiaalista toiminnallista tilaa ruumiin/kehon toimintojen, suoritusten ja osallistumisen aihealueilla.
Toimintatarina	Typillisesti yhden toimijan näkökulmasta tehty sanallinen kuvaus tai esimerkki prosessin etenemisestä tai toiminnasta.
Toimintaterapianimikkeistö	Toimintaterapianimikkeistö on numerokoodien varustettu luokittelu toimintaterapiatyön ja toimintaterapiapalvelujen sisällöistä.
Toiminto	Joukko tehtäviä, joiden avulla saadaan aikaan tietty tulos. SOA-kehittämisessä: ohjelmiston tai sovelluspalvelun tarjoama toiminnallinen ominaisuus.

Toteutussuunnitelma	Varsinainen toteutussuunnitelma, jossa palvelusuunnitelma konkretisoidaan. Palvelu tarkennetaan palvelujaksoihin ja palvelutapahtumiin ja palvelutapahtumat ja tarvittavat resurssit varataan - määritetään kalenteriin. Asiakkaalle/potilaalle varataan varsinaiset hoitokerrat. Tässä varataan samalla hoidon edellyttämät ammattihenkilöt, välineet ja tilat sekä mahdollisesti tarvikkeet.
Tukiprosessi	Tukiprosessit avustavat ydinprosesseja ja luovat edellytykset niiden toiminnalle. Tukiprosesseilla voi olla sisäisiä asiakkaita. Tukiprosesseja ovat muun muassa hallinnolliset toiminnot, kuten henkilöstöhallinto sekä osaamisen ja toimintojen kehittäminen, sekä johtamisen, viestinnän, talous-, henkilöstö-, tieto- ja kiinteistöhallintojen sekä materiaalihuollon prosessit.
Tulot ja varallisuus	Varallisuuteen ja tuloihin liittyvät tiedot. Tiedot muiden kuin sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden myöntämistä etuuksista (esim. Kela). Tiedot toteutuneesta verotuksesta.
Tuottamisvastuu	Järjestämisvastuussa oleva kunnan, yhteistoiminta-alueen ja sairaanhoitopiiriin tulee huolehtia siitä, että tarvittavia palveluja on saatavilla. Järjestäjällä ei kuitenkaan ole velvoitetta itse tuottaa kaikkia palveluja. Järjestämisvastuussa oleva kunta tai kuntayhtymä voi tuottaa palveluja myös yhdessä toisten järjestämisvastuussa olevien toimijoiden kanssa sekä ostaa palveluja toiselta kunnalta, yksityiseltä palvelujen tuottajalta tai valtiolta sekä antamalla palvelun käyttäjälle palvelusetelin. Palvelujen hankkiminen muualta ei kuitenkaan poista järjestämisvastuussa olevalta kunnalta vastuuta siitä, että kunnan asukkaat saavat lakisäateiset palvelut. Jos palvelun tuottaja ei kykene vastaamaan velvoitteistaan, järjestämisvastuussa olevan kunnan on huolehdittava siitä, että palvelut hankitaan jostain muualta.
Tutkimus	Tutkimukset käsittävät laboratorion ja radiologian tutkimusten nimet, kliinisesti merkittävät havainnot esimerkiksi poikkeamat ja tulokset, joita käytetään potilaan diagnoosin ja hoidon perustelun tai hoidon ja toimenpiteiden tulosten arvioimiseksi. Tutkimukset antavat lisätietoja diagnoosin tekemiseksi, hoidon suunnittelemiseksi, toteuttamiseksi ja seuraamiseksi.
Tutkimustieto	Potilasta koskeva tieto, joka syntyy hoidon kuluessa ja joka sisältyy potilaslasiassa tarkoitettuun potilasasiakirjaan.
Työnkulku	Manuaaliset ja automatisoidut toimintoketjut, jotka voivat koostua yhden tai useamman toimijan toiminnoista tai teoista (manuaaliset) tai operaatioista (automatisoidut IT-palvelut).
Työnkulkukaavio	Kaavio, jolla työnkulku kuvataan. Esimerkiksi uimaratakaavio.
Työllistymisen tukeminen	Sosiaalihuollon tehtävä, jossa tarkoitus on parantaa henkilön elämänhallintaa sekä luoda edellytyksiä työllistymiselle. Usein selvitetään myös asiakkaan työllistymisen edellytykset (terveydentila) laajasti ja kartoitetaan mm. elämämahdollisuudet.
Työterveyshuollon palvelu	Terveyspalvelu, joka käsittää toiminnot työhön liittyvien sairauksien ja tapaturmien ehkäisyyn, työn ja työympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden, työyhteisön toiminnan sekä työntekijöiden toimintakyvyn seurantaan, parantamiseen ja kehittämiseen. Työnantaja voi työterveydenhuolto-palvelujen lisäksi järjestää työntekijöille myös sairaanhoito- ja muita terveydenhuolto-palveluja.
Työtoiminnan analyysi ja kehittäminen	Toiminnan teoriaan ja kehittävään työn tutkimukseen perustuva malli, jonka avulla voidaan jäsentää monimutkaista, monen ihmisen yhteistoimintana tapahtuvaa toimintaa.
Työtoiminta	Kokonaisuus (toimintajärjestelmä), jossa joukko ihmisiä työskentelee järjestäytyneellä tavalla jonkin yhteisen kohteen parissa – ei välttämättä samassa paikassa ja yhtä aikaa – tuottaakseen jonkin yhteisen lopputuloksen.
Työvoimasuunnitelma	Palveluntuottajan suunnitelma työvoiman käytöstä palveluiden toteuttamiseksi.
Työvuorosuunnittelu	Työvuorosuunnittelu on yksittäisen organisaation henkilöresurssien käytön tarkempi suunnitelma tietyn ajanjaksona.
Uimarata	Visuaalisessa prosessin kuvaamisessa käytetty tapa ilmaista eri rooleja. Kukin rooli (organisaation tai henkilön) kuvataan omalla uimarataan (pysty- tai vaakasuoraan), ja tällöin sille sijoitetut prosessiasteet kuuluvat tämän roolin vastuulle. tai Leikkaussalin toiminnanohjauksessa käytettävä dynaaminen näkymä, missä on nähtävissä eri leikkaussaleihin suunnitellut leikkaukset ja kunkin leikkauksen vaihe.
Vaatus	Tiettyyn kehittämisen kohteeseen kohdistuva dokumentoitu tarve, jonka toimeenpanosta ja johon liittyvästä ratkaisusta voidaan tehdä päätöksiä.
Vaativan erityistason päivystyspalvelu	Ilman ajanvarausta tapahtuva äkillisen terveysongelman tutkimus- ja hoitopalvelu joka on järjestetty ERVA-tasoisesti
Vaikuttavuusarvio	Arvio toteutetun hoidon tai palvelun onnistumisesta asiakkaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Vaikutavuus on toiminnalla aikaansaatu terveys-/hyvinvointihyöty.
Valtionosuus	Valtion kunnalle lain perusteella maksama rahoitus, jolla katetaan osa lakisäateisten palvelujen kustannuksista. Valtionosuuden laskentaperusteissa huomioidaan mm. eräitä väestön palvelutarpeeseen liittyviä tekijöitä. Sosiaali- ja terveyspalvelujen valtionosuus on koko maan tasolla noin 31 prosenttia toiminnan kunnille aiheuttamista kustannuksista. Kunnittain osuus vaihtelee huomattavasti. Loput keskimäärin 69 prosenttia kustannuksista kunnat kattavat kunnallisveron tuotolla ja asiakasmaksuilla sekä mahdollisilla muilla tuloilla
Valtuutus	Valtuutuksilla tarkoitetaan mahdollisuutta valtuuttaa toinen taho toimimaan puolestaan viranomaisasiainneissa. Sote-palveluissa tämä ns. puolesta-asiointi koskee lähinnä asiakkaan edustajia ja alaikäisen asiakkaan huoltajia
Vammaispalvelu	Sosiaalihuollon palvelutehtävä, jonka tavoitteena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä
Vanhusten laitospalvelut, Ikääntyneiden laitospalvelut	Esim. vanhainkodit, tuettu asuminen. Tarkoittaa vanhuksille tarkoitettua sosiaalihoitolaiton mukaista laitoshoidoa yksiköissä, jotka KELA on määritellyt laitoksiksi.
varmennepalvelu	Terveydenhuollon varmennepalvelut tuottavat terveydenhuollon toimikortit ja palveluvarmenteet, joiden avulla tunnistetaan terveydenhuollon käyttäjät ja tietotekniset laitteet. Käyttäjät ja laitteet voivat myös allekirjoittaa sähköisesti asiakirjoja ja muita järjestelmissä välitettäviä tietoja. Terveydenhuollon valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttö edellyttää, että käyttäjillä on VRK:n myöntämä terveydenhuollon toimikortti tai palveluvarmenne.
Vastaanotto	Terveyden- tai sosiaalihuollon ammattihenkilön ajanvarauksen perustuva tai ilman ajanvarausta tapahtuva tapaaminen, jonka aiheena voi olla esimerkiksi ohjaus, neuvonta, sairauden hoito, etuuksien hakeminen jne. Vastaanottoa voidaan myös järjestää matalankynnyksen terveyskioskeissa tai etäyhteydellä.
Vastaus	AAP:n kutsuvalle sovellukselle lähetettävät tiedot vastauksena kutsuvan sovelluksen pyyntöön
Vastuukunta	Vastuukunta huolehtii muiden kuntien puolesta lakisäateisten palvelujen järjestämisestä. Vastuukuntamallin vaihtoehdona on kuntayhtymä. Nykyisin vastuukunnasta on säännöksiä paras-laissa ja kuntalaissa
Web Service -teknologia	Palvelukeskeisen arkkitehtuurin teknologia, joka perustuu SOAP-protokollaan ja WSDL-palvelukuvaukseen.
Verikeskus	Verikeskuksen verivalmisteiden hallintaan ja jakeluun tarvittavat toiminnot. Varastonhallinta, jakelunhallinta jne.
Vienti	Tietojen tallentaminen Apotti-järjestelmään AAP:n kautta.
Viitearkkitehtuuri	Viitearkkitehtuuri on rajatun arkkitehtuurikonaisuuden abstrakti toimittaja- ja toteutusneutraali rakenne. Se on esitys arkkitehtuurikonaisuuden loogisista osista ja niiden välisistä suhteista. Viitearkkitehtuurilla ohjataan arkkitehtuurisuunnittelua halutunlaiseen toteutusrakenteeseen. Viitearkkitehtuuri voi olla organisaation sisäinen, toimialaan liittyvä tai yleinen looginen rakennemalli.
Viivästetyt tiedot	Mahdollisuus asettaa asiakkaan käyttöön vietäville tiedoille viive sisältyy Kanta-määrittelyihin ("potilasjärjestelmien käyttötapaukset"). Viive mahdollistaa ammattilaisen yhteydenoton asiakkaaseen ennen ao. tietojen saapumista asiakkaan käyttöön.
Virtuaalinen potilasryhmän terveystarkastus	Tietokoneohjelmiston potilaskertomustietojen avulla toteutettava terveystarkastus, jonka tavoitteena voi olla esimerkiksi riskiryhmien identifointi.
WSDL	Web Services Description Language. Käyttö: Palvelurajapinnan palvelujen kuvauskieli
Vuodeosasto	Paikka, jossa annetaan erikoissairaanhoidon tai perusterveydenhuollon laitoshoidoa, joka perustuu sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen 1806/2009 avo- ja laitoshoidon perusteista.
Vuokaavio	Tietojenkäsittelyn toimintotarjonta kuvaava, toimintoja esittäviä sovittuja symboleja käyttäen laadittu piirros, josta käy selville suoritusjärjestys. Ydinprosessi Organisaation ydinprosessit kehittyvät, tuottavat ja toimittavat (ulkopuolisten) asiakkaiden tarvitsemia materiaaleja, tavaroita ja tietoja (tuotteita). Vuokaaviosymbolit on Suomessa standardoitu (SFS-3204).
Välitystili	Kunta perii asiakkaan tuloa tai etuuden käytettäväksi asiakkaan menoihin ja eläntöön.
XML eli eXtensible Markup language	World Wide Web Consortiumin (http://www.w3.org/) suositus rakenteisen tiedon esittämisestä sähköisessä muodossa.
XSLT	Extensible Stylesheet Language Transformations. Käyttö: XML tietorakenteen esittäminen katselua varten.

Ydinjärjestelmä/Ydinjärjestelmäkokonaisuus	Asiakas- ja potilastietojärjestelmän keskeiset toiminnot (terveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon keskeiset toiminnot) sekä järjestelmän yhteiset toiminnallisuudet, kuten mm. asiakas- ja potilastietojen käsittely ja toiminnan ohjaus.
Ydintiedot	Keskeisiä asiakkaan tai potilaan terveyden- ja sairaanhoidon sekä sosiaalihuollon tietoja, jotka ovat yhteisiä eri erikosalaille ja eri toimintokokonaisuuksille.
Ydintoiminnot	Ydintoiminnot ilmentävät organisaation perustehtävää kuvaten ensisijaisesti sitä toimintaa miksi organisaatio on olemassa. Ydintoimintoihin kuuluvat mm. valtionhallinnon toimialapalvelut ja palvelujen tuottamisen prosessit.
Yhteentoimivuus	Tietojärjestelmien ja liiketoimintaprosessien ominaisuus vaihtaa ja jakaa tietoa keskenään.
Yhteenvetotiedot	Hoidon tilanteet vaatimat koosteet palvelutapahtumakohtaisista tiedoista.
Yhteispäivystys	Yhteispäivystys on päivystyspoliklinikka, jossa on sekä yleislääketieteen että muiden erikoisalojen lääkäreiden palveluja.
Yksilöasiakas	Yksilöasiakas sosiaali- ja terveydenhuollossa on henkilö, joka hakee tai jolle haetaan tai joka saa palvelua, hoitoa, tukea tai avustusta tai jonka avuntarve on tullut palveluntuottajan tietoon.
Yleislääkärin palvelu	Potilaiden sairaanhoidon ja kliinisen tutkimuksen lisäksi sairaanhoitoon liittyen sairauksia ehkäisevä ja terveyttä edistävä palvelu. Yleislääkärijohtoinen potilaiden sairaanhoidon, sairauksien ehkäisy ja terveyden edistämisen perusterveydenhuollon palvelu

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä

Laki sähköisestä lääkemääräyksestä 2.2.2007/61

Sosiaali- ja terveysministerion asetus lääkkeen määräämisestä 2.12.2010/1088

Sosiaali- ja terveysministerion asetus sähköisestä lääkemääräyksestä 25.6.2008/485

Rakenteisen kirjaamisen opas

Rakenteisen potilas- ja terveystietojen luokitukset, lomakkeet ja muut koodistot

Koodistopalvelin

AvoHilmo-opas

Yhtenäiset päivystysohjeet

Kansa -arkisto

Sosiaalipalvelujen luokituksen sanasto

Sosiaalialan sanasto asiakastietojärjestelmää varten

Sosiaalihuollon asiakasasiakirjasanasto, Lausuntoluonnos, 4.11.2013

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070159?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=asiakastietoj>

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070061>

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101088>

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2008/20080485>

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110913/URN_ISBN_978-952-302-108-2.pdf?sequence=1

http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tutkimus/palvelut/koodistopalvelu/koodistot/potilaskertomus

<http://91.202.112.142/codeserver/pages/classification-list-page.xhtml>

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90807/URN_ISBN_978-952-245-765-3.pdf?sequence=1

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=1082856&name=DLFE-11049.pdf

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/103122/URN_ISBN_978-952-245-829-2.pdf?sequence=1

<http://www.julkari.fi/handle/10024/80269>

<http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/76344/R30-2008-VERKKO.pdf?sequence=1>

<http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/76344/R30-2008-VERKKO.pdf?sequence=1>

MÄÄRITELMÄ

Asiointitili

Jonojen hallinta

MD, Master Data

Määräyksen mitätöinti

Sairaanhoidon erikoisalapalvelu, polikliininen

Alueellinen yhteisrekisteri

Työllistymisen tukeminen

Työvoimasuunnitelma

Vaativan erityistason päivystyspalvelu

Vaikuttavuusarvio

Välitystili

Valtuutus

Vammaispalvelu

Vanhusten laitospalvelut, Ikääntyneiden laitospalvelut

Verikeskus

Ydintiedot

Ydintoiminnot

Yhteentoimivuus

Yhteenvetotiedot

Yksilöasiakas

Total Result

